

Uredništvo in upravnništvo:
Maribor, Koroške ulice 5.

„STRAŽA“

izhaja v ponedeljek, sredo in petek
popoldne.

Rokopisi se ne vračajo.

Z uredništvom se more govoriti
vanj dan od 11.—12. ure dopold.

Telefon št. 113.

Redovna lista:

Celo leto 12 K
Pol leta 6 K
Četrt leta 3 K
Mesečno 1 K

Posamezne številke 10 v.

Zunaj Avstrije celo leto 17 K.

Inserati ali oznanila

se računijo s 15 vin. od 6 redne
petitvrste: pri večkratnih ozna-
nilih velik popust.

STRAŽA

Neodvisen političen list za slovensko ljudstvo.

Št. 129.

Maribor, dne 11. novembra 1910.

Letnik II.

Protestni shod.

Vsled nečuvnega psovovanja liberalcev, ki ime-
nujejo naše mladeniče svinje, da so posvinjili šolo v
Št. Jurju ob juž. žel., se vrši v nedeljo, dne 20. no-
vembra t. l.

velik protestni shod v Celju.

Mošje in mladeniči! Komur je čast naše mladine
pri srcu, se bo v nedeljo udeležil zborovanja v Celju.
Z mnogobrojnimi obiskom moramo dati liberalcem gla-
sen odgovor za njih sramotenje.

Vse na noge!

Dne 20. t. m. v Celje!

Nečuvno zasramovanje.

Med liberalnim učiteljstvom kroži v nemškem je-
ziku pisan cirkular, kateri ima namen, dati učiteljem
građiva, s kojim naj nastopajo proti obstrukciji slo-
venskih poslancev. Samoumevno je, da se nahaja v
cirkularju mnogo neresnic, katerih pa ne pripisujemo
toliko hudobnosti, kakor notorični ignoranci liberal-
nih glav. Toda naravnost nečuden je način, s kate-
rim se piše o naših slovenskih kmečkih zadevah. Ta-
ko stoji v cirkularju ta-le škandalozen članek:

Die Landwirtschaftsschule in
St. Georgen a. S. ist leider schon er-
ledigt, ja noch mehr, die slovenischen
Jünglinge haben diese neuerrichte-
te Schule bereits versaut. (Kmetijska šola v
Št. Jurju ob juž. žel. je žalibog že rešena, da še več,
slovenski mladeniči se to novoustanovljeno šolo že
posvinjili!)

Nerazumljivo nam je, kako se najde še sploh
kak slovenski učitelj, ki prime ta cirkular v roke, ne-
čuvno se nam pa zdi, če se ta cirkular s podlim za-
sramovanjem naše kmečke mladine celo razpošilja to-
varišem in med njimi širi. Ali si liberalci niso v sve-
sti, kaj da vsebuje omenjeni cirkular?

Naši slovenski kmečki sinovi se imenujejo svi-
nje, ki posvinjajo šolo, v katero stopijo!!!! Cirkular

s to vsebino razširjajo liberalni učitelji med seboj, in
s tem tudi žaljenje slovenskih mladeničev.

Quousque tandem? prihaja tudi nam na misel.
Slovensko ljudstvo ne bo smelo mirno gledati dogođ-
kov, ki se vrše zadnji čas med njim in okoli njega.
Če bi si celo svoje mladeniče pustilo zasramovati s
svinjami, bilo bi žalostno. Na odpor proti liberalnim
zasramovanjem!

Naše obrambno delo.

V naslednjem prinašamo še dve poročili o pri-
reditvah naše organizacije zadnjo nedeljo. Zlasti po-
ročilo iz Radgone je zanimivo, ker kaže, kako ume-
mo mi narodno-obrambno delo. Ne v visoko donečih
frazah, ampak v resnem, praktičnem delu / na naši
narodni meji sami leži rešitev ogrožene Slovenije.

Radgona.

V nedeljo dne 6. novembra je bil za nas rad-
gonske Slovence velepomenljiv dan. Dobili smo ta
dan svoje katoliško slovensko izobraževalno društvo.
Njegov ustanovni zbor se je vršil v Dedincih v hiši
vrlega kmeta Mateja Pintariča. Kljub skrajno ne-
ugodnemu vremenu se je zbralo precej nad 100 ljudi.
Počastili so nas v naše veliko veselje v lepem števi-
lu zavedni sosedje od Sv. Petra, njim na čelu rodo-
ljubni kmet Janez Pelcl.

Shod otvori hišni gospodar Matej Pintarič in
srčno pozdravi vse došle.

Nato v poljudnih besedah razloži odposlanec S.
K. S. Z., župnik Gomilšek, društvena / pravila
ter pojasni namen in pomen novega društva za do-
slej zapuščene radgonske Slovence.

Voditeljica gornjeradgonske dekliske zveze, A.
Kovačič, deklamuje pesem „Mojemu narodu“, nato pa
nastopita mladenki gornjeradgonski Neža Osojnik in
Terezija Kovačič, ena kot nasprotnica dekliske zve-
ze, druga nje navdušena zagovornica. Prav spretno
sestavljene dvogovor je poslušalce jako zanimal; za-
govornica dekliske zveze je zmagala in pridobila na-
sprotnico za njo, Moški zbor gornjeradgonski nam je
zapel nekaj jako epih pesmic in nas je tako izredno
razveselil. Kmet Jan. Pelcl je v nemal navzoče za iz-
obrazbo in za novo društvo.

Navdušujoče besede niso bile brez učinka. Ta-

koj je priglasilo pristop k društvu 47 udov, med te-
mi mnogo zavednih mož in mladeničev, največ pa
mladenk. Prvi društveni odbor se je tako-le sestavil:
predsednik Matej Pintarič, kmet v Dedincih; pod-
predsednik Jože Veberič, kmet v Gorici; tajnik Al.
Rožman, mladenič v Dedincih; blagajnik Fr. Troj-
ko, kmet v Žetincih; knjižničar Janez Tranc, mlade-
nič v Dedincih; odbornika: Rajmund Bratanič, ka-
plan v Gornji Radgoni, in Jože Pintarič, kmet v De-
dincih; računska pregledovalca sta Matija Zemljč,
župan v Žetincih, in Alojzij Domažnjko, mladenič v
Zenkoveh. Izvoljeni odbor nam je porok, da bo to
društvo krepko začelo novo delo v probujo Slovencev
radgonskih.

Ob enem se je ta dan ustanovila tudi dekliska
zveza radgonska pri novem društvu, ki si je izbrala
sedem vnetih mladenk v voditeljstvo, katere so ob-
ljubile, da bodo vse storile za pridobitev novih članic
najmlajši dekliski zvezi.

Soglasno se sklene, da društvo pristopi k S.
K. S. Z. Društvena knjižnica je lepo urejena in šte-
je že 185 knjig. Kar prvi dan se je izposodilo že 50
knjig, znamenje, kako poukazeljni so radgonski Slo-
vence. Začasno ima knjižnica svoj sedež v hiši kme-
ta Jak. Tranca v Dedincih, čegar sin in hčerka jo
bosta oskrbovala.

Ta ustanovni zbor je bil lep narodni / praznik
za radgonske Slovence. Veselje nad ustanovljenim
novim društvom je splošno. Ker ga bodo sosedje iz Zg.
Radgone, zlasti še vzorna gornjeradgonska dekliska
zveza, kar najkrepkeje podpirali, bo gotovo delovalo
plodonosno, kar mu iz srca želimo. S. K. S. Z. pa
gre zasluga, da so dobili radgonski Slovenci, ki so
v veliki nevarnosti potujčenja, ognjišče, okrog kate-
rega si bodo ogreli stari in mladi svoja srca, da o-
stanejo zvesta katoliški veri in mili naši slovenski
domovini.

Sv. Jurij ob juž. žel.

Čeravno je bilo vreme zadnjo nedeljo neugod-
no, se je vendar veselica naše dekliske zveze prav
dobro obnesla. Gledališka dvorana Katoliškega doma
je bila natačeno polna občinstva. Igralke, članice de-
kliske zveze, so izvrstno predstavljale žaloigro „Ve-
stanka.“ Vsaka igralka je prav dobro rešila svojo u-
logo. Pri prosti zabavi nam je pa srečolov pripravil
mного neprisiljene zabave, pa tudi prinesel — mno-
go sreče.

PODLISTEK.

Narodno blago od koroško- štajerske meje.

(Zapisal Dr. Fr. K.)

V Guštanju na Kor. živi čast. 90letni starček,
gospod Lipič, po domače: stari Zakotnik, ki rad sedi
ob lepih poletnih dneh „na Čičovju“, gleda vrvenje po
trgu in se čestokrat zamisli v preteklost. On ve veli-
ko pripovedovati o starih časih. Tudi večino teh pri-
povedk in pravljic mi je on pravil.

Da se ne pozabijo, jih objavljam.

I.

Volčji grad ali Wolfov grad.

Tik Guštanja, na oni strani Meže, stoji gostil-
na pri Jagru. Tam, kjer je sedaj Jagrov vrt, je bil
nekdaj star grad. Leta 1836 so še imeli v Šoli v Gu-
štanju pozlačen ključ iz tega gradu, ki so ga baje
najpridnejšim šolarjem obešali okoli vratu, da so ž
njim domu hodili in da so ljudje najmarljivejše šola-
rje spoznali.

Če si plezal od Jagrovega hleva / navzgor, si
prišel v veliko sobano. Iz te je vodila velika peč k
vodi. Zraven se je vzdigala visoka skala, v kateri je
bila luknja. In če si v to luknjo vrgeš kamen, je za-
bučalo: bum, bum. Tam je bila klet, polna denarjev.
Dosedaj se še nikomur ni posrečilo vzdigniti tega za-
klada.

Pove pa se, da bo padlo na skalo, na kateri se
bo že vlegla zemlja, smrečje zrno. Iz tega zrna bo
zrastla velika smreka. To smreko bodo posekali in na
žago spravili. Tam bodo zrezali iz smreke deske. Te
deske bodo porabili za zibelko in v tej zibelki se bo
zibal otrok, ki bo imel srečo, da bo prišel do denar-
jev. Do tega časa pa bo še dosti Meže steklo mimo
tistega skalovja.

II.

Javornikova grajščina, imenovana „Gamsenegg.“

Celjski grofje so bili mogočni, pa tudi grdi go-
spodje. Enkrat na primer so lovili zverino pri Celju.
Kar zagleda mladi grof lepo mlinarjevo hčer, ki je
prala ob potoku. Dobil je veselje do nje in ni odjen-
jal prej, da so mu jo morali na konja posaditi. Nato
pa oddirja z lepo mlinarjevo hčerko proti domu, kjer
jo je imel za svoje veselje. Ko oče izve, da so mu od-
peljali edino hčer, se razjoče in gre v Celje ter milo
prosi grofa, naj mu vrne hčer. Toda grof se ni dal
ončehčati, vse očetove prošnje so bile zastoj. Nato pa
je preklel tisto grofovsko rodbino. Mlinarjeva hči je
potem v kratkem umrla. Tako grdi so bili ti celjski
grofje.

Radi pa so ti gospodje hodili na lov in lovili so
do koroške meje. Pod Plešivcem pa je takrat še bilo
dosti divjih koz ali gamzov. Kadar pa je deževalo,
niso imeli kam pod streho. Zato so sezidali to graj-
ščino in so ji dali ime „Gamsen-egg“, ker dalje niso
smeli loviti, ker je bilo že Koroško.

III.

Grajska kapelica pri Javornikovi žagi.

V Javornikovem gradu je živel mogočen oskrb-
nik, ki se je imenoval Smrekar. Ker je bila takrat še
robota, so kmetje trepetali pred tem možem.

Nekega dne se pelje Smrekar s kočijo v Tra-
berk. Peljal pa je tistega dne tudi neki voznik „flo-
še“ na Prevalje. Po neprevidnosti butita na česti v
bližini, kjer stoji sedaj kapelica, voznika z vozovi
skupaj. Smrekar se raztogoti, vzame svojemu vozni-
ku „ježlo“ (bič) in začne ž njo nasekavati voznika.
Ta se razjezi, izmakne izpod svojega voza podvoro
(čevlji), jo zaluči Smrekarju na kočijo ter ga močno
rani na kolenu. Ta rana mu dolgo ni zacelila. Ostal
je celo življenje šepav. Zaobjubil pa se je, da sezi-
da na tistem mestu kapelico. In res jo je sezidal ter
postavil v nji oltar Device Marije čistega spočetja.

Ko je vse bilo lepo narejeno, pisal je škofu v
Št. Andraž. Škof piše beneficijatu v Guštanj, če je
potrebno, da se oltar blagoslovi. Ta mu pa odpiše, da
ni treba, kajti za slučaj, če se v cerkvi kaj pripeti,
je itak cerkve sv. Antona, kjer se lahko sv. Rešnje
Telo shrani. In tako oltar v tej kapelici še sedaj ni
blagoslovljen.

IV.

Kapelica sv. Kozma in Damijana na Brinjevi gori.

Rajni Lubas je bil izkušen živinozdravnik, ka-
terega so poznali daleč na okrog.

Temu se je enkrat sanjalo, da je bil na Brin-
jevi gori, pa je tako zbolel, da bi bil moral umreti.

Pa prišla sta ga zdraviti dva pobožna moža in
sta ga popolnoma ozdravila. V nedeljo po sv. maši
sta Lubas in Broman pila pri Lukeu (sedaj Tirolec)
v Guštanju. Lubas pripoveduje Bromanu svoje sa-
nje. Spoznala sta, da ta dva pobožna moža ne more-
ta biti druga gesta sv. brata Kozma in Damijan, ki
sta bila tudi zdravnik. Zato zvržeta nekaj denarja
in postavita na Brinjevi gori leseno kapelico v čast
sv. Kozmi in Damijanu. In od tega časa hodijo lju-
dje v to kapelico molit.

Kaj je storil en deček.

(Priredil Rev. J. L. Z.)

(Dalje.)

Rjavka se nasmeje in pravi, da ji bo treba od-
iti domov ter poskrbeti za kosilo. Zenica se ji zopet
zahvaljuje za tečno juho, pa Rjavka noče sprejeti no-
bene zahvale.

Postavi še nekaj mleka in kruha ter sadja k
bolničini postelji in odide, obložena z njenimi blago-
slovi, pusteč borno kočjo v mnogo boljšem položaju,
kakor pa jo je našla.

Kako se dela z nami.

Kakor znano, so zmagali pri letošnjih občinskih volitvah na Pesnici Slovenci. To je naše posiljenje zelo grizlo in peklo, zato so napeli vse sile, da bi se maščevali. Proti našim najvrlejšim možem se je začelo postopati z denunciacijami. Glavna tarča vseh napadov pa je postal naš ugledni prvobornik veleposestnik gospod Leopold Supanič. Toda končno bi bilo strastno ravnanje naših narodnih nasprotnikov še umevno. Saj jih poznamo, da ne znajo nastopati proti nam nikoli drugače kakor sovražno in brezobzirno. Iz popolnoma drugega vidika pa moramo presojati ukrepanje in dejanja naših oblasti, ki niso samo za Nemce tu, ampak tudi za nas Slovence.

Gospod Supanič je bil naznanjen radi kaznivih ravnanj z volilnimi listki (par. 8). Človek bi mislil, ter bi smel tudi pričakovati, da bodo pristojne oblasti vodile preiskavo, kakor se spodobi za kulturno državo. Posebno bi moralo biti to samoobsebi umevno, ker je gospod Supanič po celih Slovenskih goricah poznan kot mož poštenjak. Zgodilo se je pa vse drugače. Na Pesnico so prišli, od našega ljubeznivega okrajnega glavarja poslani orožniki, ki so s čudnim postopanjem „preiskovali“ zadevo. O tem se bo govorilo še drugod. To postopanje je marsikoga seveda zelo zbegalo in razburilo, a ni imelo za stvar samo nobenega pomena. Predno je bila zadeva zadostno in evidentno dognana, je že bil klican gospod Supanič s sedmimi pričami pred mariborsko okrajno sodišče. Včeraj dne 10. t. m. bi se bila morala vršiti razprava. V naše in vseh prizadetih začudenje pa je bila preložena in akti odkazani državnemu pravništvu, ker zadeva ne spada pred okrajno, ampak pred okrajno sodišče. To je nekaj nečuvvenega in nezaslišanega. Na ta način se postopa z našimi slovenskimi strankami. Oblastem se ne zdi niti vredno, obrniti stvari toliko pozornosti, da bi jo odkazali pristojni inštanci.

Najprvo igrajo vlogo preiskovalnega sodnika razni žandarji, potem se pa odkaže akt okrajni mesto okrožni sodniji. To je tako nedopustno igranje z interesi slovenskih strank, da ga zastopniki našega ljudstva ne smejo mirno prezreti.

In kaj nameravajo nemškutarji v Pesnici in okolici? S šikaniranjem in beganjem se hoče naše ljudi napraviti malodušne in boječe, da bi pri novih volitvah imeli „Nemci“ prosto pot.

Povemo pa, da se gospodje motijo, če mislijo, da si bodo s takim početjem priborili vspehe. Brezobzirno bomo zasledovali in razkrinkavali vse korake naših nasprotnikov, a tudi oblasti ne bomo pustili brez stroge javne kontrole.

Železnica Rogatec—Brežice Rudolfovo.

V „N. D.“ se breški dopisnik zaganja v posl. Benkoviča, očita mu, da se dovolj ne briga za vprašanje soteiske železnice. V dopisu se družijo brezmejna nevednost s hudobnim zavijanjem resnice. Dopisnik niti ne ve, kaj je baron Bienenrth govoril v delegacijah. Saj je vendar avstrijski ministrski predsednik izrečno poudarjal in zagotav-

O, hvala Bogu za krasno dobrodelnost nekaterih naših ljudi, obdarjenih le s srednjimi razmerami. Ničesar nimajo odveč, ali vse, kar imajo, radi dele z drugimi, ki so ubožnejši od njih; da, in plemenito velikodušnost do oboga izvoljenih siromakov uče tudi svojo deco. Kolikokrat osramote bogatine, kakor je to storil Kristus v slučaju revne vdove v evangeliju!

Poslej prinese Jaka juho skoro vsako jutro zgo-daj. Le včasih pride popoldne, ko donese v mali košarici redilnejše hrane.

Ob teh prilikah navadno najde Tratnico pokonci, sedečo v starem naslonjaču ob oknu in čakajočo na njega. Obraz se ji vedno razjasni, ko ga ugleda prihajati in sprejme ga s ploho pozdravov. Ni čuda, da ima fantič ženico vedno rajši in rajši, in da se kmalu začne veseliti njenih obiskov.

Nekega jutra jo najde hropečo, z osteklelimi očmi in s smrtno belim obrazom. Jaka je prepričan, da starka umira in njega prva misel je: duhovnik. Ali spominjajoč se, da je njegova mati rekla, da je ženska luteranka, se premisli in meni, da bi ne škodilo, če bi izmolil par molitev. Poklekne torej ob postelji ter začne na glas kesanje, potem vero, upanje in ljubezen, očenaš in Češčeno Marijo — same priproste molitve otrokove.

Ko neha, vidi, da je bolnici odleglo, in da je njen obraz zavzel zopet navadnejši izraz. Da bi se pa še bolj okrepčala, ji prigovarja, naj izpije malo tople juhe ter jo pri tem podpira. To jo oživi ter ji pomaga priti zopet k sami sebi.

„Ta slabost“, pravi mu, „me večkrat obide in me pripravi ob vso moč.“

Jaka kot otrok seveda ne ve kaj odgovoriti. Zato ne reče ničesar, ampak svoj strah zamolči.

Ko prihodnjič pride, je bilo popoldne in Tratnica sedi ob oknu v svojem starem stolu. Njen obraz mu pove, kako dobrodošel ji je. In ko mu seže v roke, se deček ugneždi na vrh zaboja ter si potisne čepico na teme. Izgubil je vso boječnost do stare duše in razgovarjal se je z njo čisto po domače.

Ženica ni nikdar slabo izgledala, kadar je bila „nafiksana“, kakor je rekel Jaka; ali danes pa se

ljal, da se bode železnica Rudolfovo—Metlika—Karlovce na vsak način gradila; o tem je cel svet uverjen, samo dopisnik „N. Dnevnika“ tega neče vedeti, da more po neljubih mu osebah udariti. Da se upira ogrska vlada podaljšanju te proge v Dalmacijo skozi Liko radi velikanskih tehničnih težav pri Popini v južnem delu Like, ki bi nerazmerno podražila železnico, to je resnično; ogrska vlada sili v ospredje progo, ki bi se odcepila od proge Zagreb—Brod in bi tekla, ne da bi bilo treba premagati posebne težave, po dolini reke Una do dalmatinske meje (Knina). Ministrski predsednik baron Bienenrth je pa izrečno tudi poudarjal, da bode treba belokrajinsko železnico od Karlovca naprej podaljšati in zvezati z dalmatinsko železnico. Vse to je breški dopisnik previdno zamolčal, ker se mu ne gre za stvar, ampak hoče le delati razdor. Zato se bomo še temeljito z njim pomenili.

Očita se poslancu dr. Benkoviču, da ni storil nič za pospeševanje te zadeve. Ali ni ravno on z osnovanjem novega odbora in brezobzirno kritiko nedelavnosti starega odbora povzročil, da se je stari odbor vzdramil iz večletnega spanja in začel trasirati? Ali ni ravno on sopovzročil, da je mestna občina Brežice v skrbeh, da se ji zadeva izvije iz rok, sama plačala največji del stroškov tega trasiranja? In s tem se je drugim občinam prihranilo mnogo tisočakov.

Dr. Benkovič je še vedno v stiku s tehniki in se poteguje za to, da novi odbor trasira neke varijante te proge, ker je proga starega odbora v nekaterih delih tehniški nestvor, zlasti prehod čez Savo pri Brežicah; največje važnosti je, da se proga čim ce-neje zgradi, ker sicer utegne del projekta starega odbora postati usodepolen za rentabiliteto in izvršljivost celega projekta.

Kako neutemeljeno je hujskanje „Nar. Dnevnika“, sledi že iz dejstva, da je ravno isti dan, to je dne 8. t. m., ko je dopisnik zmazal svoje skrupulo in spustil svojo strupeno puščico, dr. Benkovič prejel pismo, ki je velevažno za usodo tega vprašanja in pomeni velik korak naprej v delovanju novega odbora. „Narodni Dnevnik“ ima pač vedno nesrečo s svojimi hujskarijami.

Dr. Benkovič sam požrtvovalno vodi delo novega odbora, se ne boji nobene zamude časa in izdatkov. Edina ovira, da novi odbor še ni dokončal svoje naloge, je to, ker nekateri interesenti nočejo uvideti, da morajo sami plačati stroške projekta, katerega si žele; pa tudi to se v kratkem uredi.

Ali naj morda poslanec dr. Benkovič sam plača še stroške trasiranja? Mesto da dopisnik „Narod. Dnevnika“ hujska, naj raje poseže v žep in interese-pente pouči; s tem bo storil koristno delo, ne pa z zabavljanjem po časopisih.

Dr. Benkoviču mora pripisovati velik vpliv, ker le njemu očita, da je kriv, ker delo ne napreduje; ali on ne vidi poslanca dr. Ploja, ki tudi zastopa kraje, udeležene pri tej zadevi? Ali dopisnik ne vidi tudi svojih pristašev v starem odboru, ki niti k sejam ne zahajajo? Kaj pa na to pravi dopisunče?

Dr. Benkovič je kot poslanec v tej zadevi v polni meri storil svojo dolžnost. Revizija trase se bode

mu jo je z njeno snažno obleko in predpasnikom, z nenavadno gostimi, mehkiimi, belimi lasmi in z njenimi rujavimi, ob pogledu na njega radosti se leskečimi očmi, še posebno lepo zdelo pogledati. Dečki poznajo te stvari tako dobro kakor odrasli, in kaj čuda, da je bil Jaka ponosen na svojo bolnico!

„Jaka, dečko moj“, pravi Tratnica, „ne morem si tistih lepih molitev, ki si jih zadnjič molil, izbiti iz glave. Jaz nikdar nisem znala nobene molitve, razven Zveličarjeve lastne molitve: „Oče naš, koji si v nebesih.“ Kje pa si se jih ti toliko naučil?“

„O, jaz jih molim vsak dan; naučil sem se jih v šoli. Pa mi ne pravimo: „Oče naš, koji“ — ampak „kateri.“ Ali ne znate kesanja in „Angel Gospodov“, pa „presveto Srce“? Toda pozabil sem, da ste samo luteranka. Kaka škoda!“ Z dečkovega obraza je odsevalo toliko in tako pristnega sočutja, da se ženica nikakor ni mogla čutiti užaljene, ampak je ponižno dejala:

„Morda je res škoda, Jaka, ali nisem bila bolje vzgojena. Pri naši hiši nismo mnogo znali o veri. Pa ali bi mi ne hotel zopet moliti tistih molitev?“

„Rad, seveda!“ pravi Jaka, vesel, da je za kako gotovo rabo. In sname si čepico, poklekne, spoštljivo pokriža, sklene roki ter začne kesanje in druge molitve, ki jih je zadnjič molil.

Stara Helena ga pozorno opazuje. Njegove oči so povešene in njegove misli zatopljene v molitev. Ko konča, se prekriža, skoči na zaboj, zgane noge podse, si zasigura čepico ter pravi s čisto drugačnim glasom:

„Ali niso to lepe molitve? Stare so, kakor katoliška cerkev, in to je cerkev, katero je naš Kristus ustanovil.“

„Ti si videti jako prepričan o tem, Jaka“, pravi ženica. „Kdo pa te je vse to naučil?“

„O, to je v mojem katekizmu“, ji odvrne, „pa pri krščanski nauku sem to tudi slišal; glejte, jaz sem že opravlil prvo sveto obhajilo — sem, veste, že 13 let star.“

„No, o tem se mi pa zdi, da ne razumem mnogo. Nisem še nikdar slišala teh stvari, ki tebi tako gladko teko z jezika.“

vršila tekem prihodnjega leta; potem pa je še velik korak do izvršitve projekta, ker brez denarja se ne gradi železnice.

Dopisnik „Narodnega Dnevnika“ očita dr. Benkoviču, da je glasoval za nagodbo z Ogrsko. S tem pa samega sebe bije po zobeh, kajti dogovor glede belokranjske železnice ter nje podaljšanje do Karlovca in dalje je bil ravno del ogrske nagodbe! Očitno, logika ni močna stran dopisnikova. Kako pa bi naj se drugače prisililo Ogrsko, da gradi zvezo z belokranjsko železnico, ako ne potem dogovora, nagodbe, katero smatra veleučeni dopisnik za škodljivo. Ali se ne spominjamo, da je dr. Ploj svoj čas zoper nagodbo glasoval le z ozirom na državnoopravne pomisleke Dalmatincev.

Dovolj, kajti z nevednostjo in borniranostjo dopisnika „Narodnega Dnevnika“ se ne bomo prerekali. Priporočamo te vrstice interesentom v premišljevanje, dopisnik „Narodnega Dnevnika“ pa naj v bodoče bolje nabrusi pero in malo svoje misli zbere, predno kaj napiše!

Odgovorimo sramotilcem!

Vesoljno svobodomiselstvo vganja praveate orgije. Meni, da je dozorel čas, ko bi lahko izpodkopalo skalo sv. Petra, zato je napelo skrajne sile, da bi doseglo svoj tako zaželeni cilj. Kot nekaj odmev te gonje se mora smatrati govor rimskega župana juda Nathana. Z brezprimerno drznostjo je nesramni žid, ki je slučajno na županskem stolu večnega mesta, žalil katoliško cerkev in sv. očeta. Žalil je katoliško prepričanje, norčeval se je iz nezmotljivosti sv. očeta in je celo izustil sledeče stavke: „Tradicija o podedovani nezmotljivosti papeža se je resnično naselila v ljudski duši, to se posebno kaže pri koleri v Apuliji, kjer se ljudstvo zaobljubljuje Mariji in kolje zdravnike. Ta nezmotljivost sovraži vsak človeški napredek in zatemnjuje jasni beli dan.“

Umevno je, da so take žalitve razburile ves katoliški svet. Vseposvoda so se vršili sijajni katoliški protestni shodi, ki so z ogrčenjem obsodili predrzne-ga žida in vse framasonsstvo. Eden najbolj sijajnih takih shodov se je vršil na Dunaju, kakor smo že poročali. Posebno dunajski podžupan Porzer je ostro ožigosal postopanje svojega rimskega kolega. Med drugim je rekel: „Nikoli še nisem blatil glavarja kake cerkve, katerega spoštujejo tisoči in tisoči, Nathan je pa to storil in ni s tem kršil samo svoje dolžnosti kot politik in omikan človek, ampak tudi kot rimski župan. Pozabil je, da so rimska tla prepojena s krvjo mučnikov, da so umetniške zgradbe, ki krasijo večno mesto, v kolikor niso ostanki antike, izišle iz krščanske dobe in jih je ustvaril umetniški čut papežev. Tisoči in tisoči katoličanov ne gredo v Rim, ker tam županuje Nathan in njegovi verski somišljeniki, ampak zato, ker je Rim prestolnica papežev.“ Akoravno so bile Porzerjeve besede precej ostre, so jih vendar zbrani tisoči burno odobravalili.

Proti Nathanu se je vzdignil protest tudi v delegacijah. Delegata Stumpf in Bugatto, prvi nemški, drugi italijanski krščanski sociallec, sta ostro nastopila proti Nathanovim izzivanjem. Stumpf je izvajal: „Gre se za nesramno žaljenje od države prizna-

Jaka ostrmi; pred seboj vidi le staro žensko, mnogo, mnogo starejšo od njega, in ona resnično ne zna niti tistih molitev, ki jih njegovi mali bratci molijo vsak dan, in sploh brez vsakega verskega pouka je. Kaka strašna nevednost! Glej, on bi ji lahko pomagal!

„Poslušajte, Mrs. Tratnik, glejte“, pravi razvneto, „prinesel bom doli svoj katekizem in pa molitvenik, in vam ju bom bral.“

„A, ali boš res, Jakec!“ pravi ona. („Pa ti ne bo to pretežavno, mesto da bi se šel igrat? O, meni bi bilo to seveda silno po volji. Pogosto premišljuje, če se „Dobri Človek“ v nebesih kedaj spomni sirote, kot sem jaz!“

„Ako mislite našega Zveličarja“, pravi Jaka in si privzdigne čepico, „jaz še nikdar nisem nikogar slišal, da bi ga tako nazival kot vi; a če mislite njega, on ljubi seveda tudi ljudi, kot ste vi. Čim starejši so in čim revnejši in bolehnjejši, tem bolj jih ima rad. Jaz to za gotovo vem. Saj pravijo tako mati in sestre in pa župnik v šoli! Jutri prinesem doli svoje knjige, da boste pripravljeni, Mrs. Tratnik!“ in Jaka skoči z zaboja ter izgine.

Jaka je bil mož-beseda. Drugi dan res prinese mali katekizem seboj in čita od prve strani naprej skozi več poglavij, odgovarjajoč na vprašanja, s katerimi ga ženica neprestano prekinjuje; in odgovarjal je pravilno. Čutil je, da pomaga človeški duši. Polastil se ga je misijonski duh in on mu je sledil, kakor so modri kralji sledili zvezdi.

Poslej ni nikdar zamudil niti dneva, dokler ni prišel skozi cel katekizem — skozi vero, zakramente in zapovedi. Resnejšega učitelja res ni imel noben učenec, in noben učitelj nikdar pazljivejšega učenca. Stari Heleni se je počasi danilo. Milost božja je prihajala v njeno ubogo, mračno dušo. Naposled pa le pravi:

„Jaka, ali veš, kaj sem vse te dni mislila?“

„Ne“, pravi Jaka, „kaj pa?“

„Da je čas, da sem krščena in postanem katoličanka.“

„Ali res to mislite?“ pravi Jaka in skoči pokonci. Ni vedel nebroj misli in preizkusov, ki so se

ne verske družbe, za frivolno zaničevanje njenih naprav in njenega glavarja, papeža. Človek bi mislil, da bo vlada z ravno tako energijo zavrnila žalitve proti kat. cerkvi, ki so bile res izgovorjene, kakor se je to zgodilo pri boromejski encikliki, ko se je šlo samo za namišljeno žaljenje protestantov. Toda že prevelikokrat se je opazalo, da nima vlada nikake sile, ako se gre za katolike, zato se tudi ne more zahtevati, da bi bila ogorčena, če judovski framašon Nathan, ki slučajno zavzema kurulični stol večnega mesta, blati in natolcuje katoliško cerkev. Še malokrat je kdo tako žalil katoliško cerkev in njenega glavarja, kakor je to storil rimski župan in to je še tem obtežilnejše, ker so žalitve padle ravno iz tega mesta. Nezaslišano zasmehovanje je vzbudilo v celi Italiji opravičeno ogorčenje in je bilo energično zavrženo. (Papež sam je protestiral in se obrnil v noti na vlado. Ni samo pravica, ampak dolžnost katolikov je, da energično protestirajo, če se jih žali v njihovih najsvetejših čustvih.)

Kakor čujemo, mislijo na Kranjskem prirediti veliko protestno zborovanje proti svobodomiselnim izzivanjem. V nedeljo dne 20. t. m. se ima vršiti v Ljubljani velika protestna katoliška manifestacija.

Mi odobravamo to misel naših kranjskih sorojakov in se že sedaj v polnem obsegu pridružujemo njihovemu protestu. Mi si nočemo več pustiti žaliti našega katoliškega verskega prepričanja in mi ne pustimo še nadalje blatiti sv. očeta. Mi hočemo biti enakopravni in enakovredni in zahtevamo, da postane sv. oče suveren, svoboden in neodvisen.

Stavke leta 1909.

Avstrijski delavski statistični urad trgovskega ministrstva je izdal te dni statistično poročilo o delavskih stavkah in odpustitvi delavcev v Avstriji leta 1909. Ta statistika nam predločuje tužno sliko žalostnega gospodarskega položaja delavcev. Iz nje je razvidno, da se je število podjetij, kjer je izbruhnil štrajk, in štrajkujočih delavcev proti prejšnjemu letu razmerno zelo zmanjšalo. A nasproti temu pa se je zelo zvišalo število odpuščenih delavcev. Leti 1906 in 1907 sta stali v dobi ugodne konjunkturi; ti dve leti se je pojavilo v naši državi tudi največ štrajkov, dočim sta leti 1908 in 1909 v znamenju gospodarske depresije izkazali največje število iz obrtnih in industrijskih podjetij izključenih delavcev. Zanimive so statistike o razvoju štrajka v zadnjih letih.

Leto:	število štrajkov:	v podjetjih:	število štrajkujočih:	štrajkujočih dni:
1903	686	3803	99591	1151310
1906	1083	6048	153688	2191815
1907	1086	6130	176689	2087523
1908	721	2702	78562	1011036
1909	580	1741	61978	729309

Od leta 1900 do 1910 je bilo v Avstriji skupno 5731 štrajkov v 27766 podjetjih. V tej dobi je štrajkalo 888519 delavcev. Skupno število delavnih dni, v katerih se je štrajkalo, pa znaša v teh devetih letih 12.203.942. Od 580 štrajkov v letu 1909 jih je zadelo 421 velika podjetja, 145 srednje in manjše obrti, in samo 14 male delavnice. 61.978 štrajkujočih se deli v 53.337 moških in 8641 ženskih delavcev; 2124 jih je bilo v starosti pod 16 leti, 59.854 pa starejših; 42.678 je bilo izučenih, 19.045 neizučenih, in 255 vajencev. V

tekem dolgih ur, ko njega ni bilo tam, vrstili v glavi in srecu stare Helene.

„Da, to mislim in to hočem!“

„Potem moram pa poklicati župnika“, pravi Jaka.

„Poklič, kogar hočeš, samo da se mi moja želja izpolni.“

Tako je prišel Jaka k meni.

Izenadilo me je, ko sem čul podrobnosti, ki sem jih baš sedaj popisal. Odhitel sem k Tratnici. Dasi je še lazila okrog ter opravljala mala domača dela, sem pa vendar takoj uvidel, da je z njenim življenjem že silno pri koncu.

Stavil sem ji nekaj vprašanj in se kmalu prepričal, da je moj ministrant Jaka Rjavec, mali, dragi dečko, to dušo resnično in istinito pripeljal do cerkvenih vrat. Ona je bila njegova izpreobrnjenka, ne da bi bil jaz, ki sem le par blokov živel od bednega doma te sirote, sploh vedel za njeno bivanje.

Prosila me je, naj bi jo krstil, ker se ni bila krščena niti po luteransko, in obljubil sem ji, da jo bom prihodnji dan.

Obiskal sem Jakovo mater, ki mi je povedala vse, kar je vedela o tej zadevi: kako je pospravljala po Tratnični koči in kako je vsaki dan pošiljala tja Jaketa s hrano. Obljubila mi je, da zopet stopi tja ter pripravi vse potrebno za krst.

Tako je tudi storila in prihodnji dan je bila stara Helena krščena. Jaka je bil za botra in zadržal se je častljivo kot angel.

Posetil sem jo še parkrat, potem pa sem ji dal prvo sveto obhajilo. Zraven je bil tudi Jaka ter je bral lepe zahvalne molitve po svetem obhajilu, ko sem obhajal.

Videti je bilo prav, kakor da bi bil Bog njeno življenje podaljšal samo, da bi dovršil zveličanje njegove duše.

Po svojem prejemu svetih zakramentov je očitno postajala mirnejša in slabejša, in nekega popoldne sem jo dejal v sveto poslednjo olje, na njeno prošnjo.

402 štrajkih so bili udeleženi samo moški, v 18 samo ženske; v 517 slučajih so imeli večino moški, v 63. pa ženske. Izučeni delavci so imeli odločujočo večino v 430. štrajkih, neizučeni pa v 142 slučajih.

Statistika zaznamuje največ štrajkov na Češkem in Nižje-Avstrijskem. Na posamezne obrti in industrijske stroke odpade sledeče razmerje: 21.064 rudarjev (34%), 10.478 delavcev v tekstilni industriji (16,9%), 8274 stavbenih delavcev (13,3%), 7050 steklarskih, lončarskih in kamnoseških delavcev (11,4%), 2888 lesnih in rezbarskih delavcev (4,7%), 2617 delavcev v tovarnah za stroje (4,3%), 2408 delavcev v tovarnah za obleko in obuvalo (4,1%), 1199 delavcev v delavnicah za živila (1,8%), 1005 delavcev in uslužbencev v trgovinah (0,9%), 499 delavcev v grafični obrti (0,8%), 396 delavcev v papirni industriji (0,6%). Na delavce v rudnikih in tekstilni industriji odpade torej več kot polovica štrajkujočih delavcev. 275 štrajkov je trajalo 5 dni, 100 6 do 10 dni, 62 11 do 15 dni, 48 od 16 do 25 dni, 37 od 46 do 90 dni, 17 pa nad 90 dni. Povod k štrajku je dala v 327 slučajih nezadovoljnost s plačilom, v 84. slučajih predolgi delavni čas, v 74. slučajih odpustitve delavcev ali delavskih zaupnikov, zaradi „neprijetnih“ delavcev (finta socialnih demokratov proti krščanskim socialcem) v 32. slučajih, nezadovoljnost z delavskim redom v 32. slučajih, redukcija plač v 29. slučajih, nepriljubljeni predstojniki v 16. slučajih, iz raznih drugih vzrokov v 82. slučajih.

434 štrajkov se smatra kot napadalne, 101 pa kot obrambni. Uspeh je bil v 124. slučajih popolen, v 274. pa se je deloma ugodilo zahtevam štrajkujočih, v 202. slučajih pa se zaznamuje popolni neuspeh.

Popolnih izključitev je bilo 29 proti 35 v letu 1908. Izključitve so se izvršile v 741 podjetjih. Število izključenih delavcev znaša 18165. Sprejelo se je v delo zopet 468 izključenih delavcev. Izključitev je bilo na Češkem 11, na Nižjeavstrijskem 20, na Primorskem 2, v drugih deželah pa po ena izključitev.

Zanimivo je, da se je število izključitev leta 1909 proti onemu leta 1909 sicer zmanjšalo, število odpuščenih delavcev pa se je podvojilo.

Tečaj za nadzorstvo o zadrug v Celju.

O priliki revizij se je splošno dognalo, da pri večini zadrug nadzorstvo ne posluje. Vzrok temu nedostatku je skoro povsod dejstvo, da člani nadzorstva ne poznajo svojih dolžnosti in ne znajo izvrševati svojega posla.

Ker je pa neobhodno potrebno, da se tudi nadzorstvo pritegne k delovanju, zato moramo skrbeti za to, da dobi nadzorstvo potreben pouk. V to svrhu se priredi

dne 23. in 24. novembra 1910 poučen tečaj za nadzorstvo v Celju v hotelu „Beli vol“.

Začetek tečaja je dne 23. novembra 1910 ob 10. uri dopoldne.

Konec tečaja je dne 24. novembra 1910 ob 4. uri popoldne.

V s p o r e d :

1. Dolžnost nadzorstva v smislu določb zakona, pravil in poslovnika.
2. O občnih zborih, sejah nadzorstva in sestavi zapisnikov.

Bil je navzoč tudi Jaka, in z njegovega resnega otroškega obraza sem mogel čitati, da je bil globoko ginjen. Njena ljubezen do fantiča je bila prav prisrčna. Čutila se je kar srečno, samo da ga je videla v sobi.

Zdelo se mi je pametnejše, da se pri njenem negotovem stanju ne zanašam na noben slučaj. Zato ji podelim zadnjo odvezo in po par tolažilnih besedah odidem.

Drugo jutro po maši grem zopet tja k njeni koči ter najdem Jaka na kolenih poleg njene borne a snažne postelje. Deček se niti ne gane, ko si odprem dur.

En pogled zadostuje: stara Helena je mrtva. Obraz ji je bel kakor mramor, oči zaprte in na ustnicah nežen materinski nasmeh.

Človek bi je skoro ne spoznal, tako mirno in ljubeznjivo je njeno obličje. Bujni beli lasje so ji pomaknjeni nazaj na belo čelo in okrog temena, kar ji plemeniti obraz dela čudovito častitljiv; izgleda prav kakor da bi bila nekako s srebrno krono ovenčana.

Tedaj pa se Jaka ozre kvišku in jok mu zaduši glas, ko izpregovori:

„Father, ravno tedaj, ko sem vstopil v sobo, je umrla; samo prav malo nasmehnila se je in dejala: „Bog te blagoslovi, Jaka“, potem pa je zatisnila oči. Kar verjeti nisem mogel, da je umirala. Ali je res mrtva, father?“

Položil sem mojemu mlademu apostolu roko na ramo.

„Da, Jaka, mrtva je in v nebesih, in ti, dečko moj, si ji pomagal tja gori!“

Zvedeli smo od urada ubožnice, da je njen mož mrtev.

Ubogo Heleno pa smo pokopali z veliko mašo, ter ji dali kotiček na našem katoliškem pokopališču. Jaka in jaz sva bila edina žalovalca, ki sva stala ob skromnem grobu.

(Dolge prihodnje.)

3. Kako naj pregleduje nadzorstvo knjigovodstvo in poslovanje zadrug (na podlagi izdelanih formularjev, katere dobi vsak udeleženec v roke).

V sredo, dne 23. novembra ob 8. uri zvečer zadržni večer pri „Belem volu“!

Dolžnost vsake zadruga v okrajih: Celje, Rogatec, Šmarje, Vransko, Gornji Grad, Slov. Gradec, Sevnica, Laško, Kozje, Brežice in Šoštanj je, da pošlje h tečaju enega člana nadzorstva!

Prosimo, da nam v najkrajšem času javite imena udeležencev!

Z združnim pozdravom

Dr. Jos. Hohnjec.

Vlado Pušenjak.

Politični pregled.

Dr. Šusteršič.

Komaj je izustil dr. Šusteršič v delegacijah zadnjo besedo svojega znamenitega govora, že so se vrgli nanj vsi slovenski liberalci kot lačni psi, da se mašujejo nad njim za udarce, ki jim jih daje njegova stranka dan za dnevom. Posebno Plojevi hlapci so komaj čakali trenutka, da se vržejo z vso steklino na sovražnega dr. Šusteršiča. Prvi glas v tem koru ima celjski „Narodni Dnevnik“, kateri je pri šoštanjskih Woschnaggih zastoj iskal „gospodarske“ podpore, a jo je sedaj našel pri zapušenem hofratu. Kakor nemni Avgust v cirkusih prevrača vsled tega celjski dnevnik politične kozolce ter vabi ljudi, da si ogledajo Plojeva nenarodna dejanja v politiki kot izredno zaslužna za slov. narod. Zasuga Plojeva leži v tem, da je hvalil zvezo z Nemčijo in pa politiko Burianovo. Dr. Šusteršič je pač povedal, da je pri današnjih razmerah trozveza edino mogoča forma zunanje politike, a da vsled influenciranja Nemcev in Italijanov kot Slovan ne more glasovati za proračun zunanega ministrstva. To je celo kaj drugega, kakor Plojev nastop, ki poje slavo nemški zvezi in glasuje tudi za proračun, ne glede na slab vpliv te zveze na naše notranje razmere.

Delegacije.

V plenarni seji dne 9. t. m. so govorili Udržal, Kozłowski, Renner, Nitsche, Klofač in minister Aehrenthal. Udržal je povdarjal, da stremijo agrarci za tem, da bi postavili industrijo v službo poljedelstva, ter spravili vse narodno gospodarstvo na zdravo podlago. V nadaljnjem svojem govoru se je odločno zavaroval proti temu, da bi bili Čehi antimilitaristični ali da bi gojili veleizdajniške težnje. Čehi potrebujejo sami močno armado in tudi veleizdajcev ne rabijo, ter bodo z nji sami obračunali. Zaključil je, da Avstrija ne more biti ne pangermanska in tudi ne panslovanska, ampak vsi narodi morajo postati enakopravni, Avstrija mora biti vsem narodom pravična. Kozłowski se je pritoževal čez težavno in žalostno vlogo, ki jo igrajo Poljaki v Prusiji in na Ruskem.

Delegat Renner je povdarjal v svojem govoru, da zasleduje avstrijska zunanja politika le dinastične interese, pri čemer so ji pa interesi avstrijskega ljudstva popolnoma tuji. Za Rennerjem je govoril jako obširno delegat Klofač. V svojem govoru je povdarjal delegat Klofač, da avstrijski Slovani nikakor ne zahtevajo od avstrijskega zunanega ministra, da vodi Nemčiji sovražno politiko. Tudi Slovani vedo ceniti zvezo in prijateljstvo z Nemčijo, če se ta drži v gotovih mejah. Za njim govori še delegat Stumpf, na kar odgovarja zunanji minister grof Aehrenthal obširno na razne kritike in vprašanja. Z ostrimi besedami, kakršnih grof Aehrenthal v avstrijskih delegacijah še nikdar niti ni, se dotika zlasti Rennerja. On imenuje socialne demokrate „stranko nereda“ in patetično izjavlja, da so ga globoko užalile besede o nemškem cesarju.

V današnji seji dne 10. novembra je govoril delegat Nemec (češki socialdemokrat) ter se pritoževal, da je grof Aehrenthal nastopil v svojem govoru proti prazni politiki socialdemokratov. Poljak Jedrzejevic je dokazoval, da Bosna ne pripada Ogrski, ampak tudi Avstriji. Čeh dr. Kramar je trdil, kar je že dr. Šusteršič prej mnogo bolj precizno označil, da zveza z Nemčijo ni stvar srca, ampak le razuma, ki dobro presodi sedanjo situacijo v Evropi. Delegat Dobernig je seveda najprej povzdigoval zvezo z Nemčijo, denunciral Slovan zaradi simpatiziranja z Rusi, potem pa govoril po svoje o jugoslovanskem vprašanju in o trializmu. Izreče se proti trializmu, ker bi za državo nastale s tem le nove krize. S stališča Nemcev in osebno alpskih Nemcev mora povdarjati, da se Nemci ne bodo dali pregnati od morja in se bodo z vsemi silami proti temu branili. Opozarja na okrepljenje slovantsva na jugu, kar bi naj tudi Italijane na Primorskem vznemirjalo. Vsled tega bi bilo dobro, da bi se Italijani kmalu zavedli, kje se nahajajo njihovi naravni zavezniki. Delegat dr. Lecher opozarja, da bi se morali Nemci in Mažari mnogo bolj zavedati, kako se je vsled aneksije Bosne povečal vpliv Slovanov v državi.

Govorili so še delegatje Horský (kat. nar. Čeh), German (Poljak), Zazvorka (češki agrarec), Pittoni (ital. socialdem.), Bugatto (kat. nar. Italijan), Seitz (dunajski socialdem.), Axmann (kršč. socialc.), Dr. Bugatto je napadal rimskega župana Nathana zaradi žaljivega govora proti sv. očetu, socij Pittoni ga je seveda vzel v varstvo ter dokazoval, da med Italijani ni irredente.

Nato se zaključil generalna debata.

Češko-nemška sprava pogajanja.

Dne 10. t. m. so se sešli v pisarni namestnika najvišjega deželnega maršala dr. Urbana načelniki posameznih čeških in nemških deželnozborskih strank ter se nadalje posvetovali o češko-nemški spravi akciji. Češki poslanci vstrajajo pri tem, da se mora istočasno z reformo deželnega reda rešiti tudi vsaj jezikovno vprašanje. Nemcem pa se zdi dosežanja osnovna jezikovnega zakona nesprejemljiva. In glede manjšinskega šolstva dela zlasti finančno vprašanje velike težkoče. Konferenca je končala brez pozitivnega uspeha in se nadaljuje danes.

Dne 10. t. m. popoldne so imeli načelniki čeških deželnozborskih strank pri dr. Skardi konferenco, v kateri se je razpravljalo o kompromisnih predlogih konservativnega veleposestva. Zvečer ob 6. uri so se sestali nemški deželni poslanci k plenarni seji, v kateri so se bavili s češko-nemško spravo akcijo. Dr. Eppinger se je zlasti zavzemal za to, da naj Nemci dovolijo v češkem deželnem zboru proračunski provizorij.

Krščansko-socialna stranka v Trstu.

Primorsko namestništvo je potrdilo pravila novega društva: Partito cristiano sociale. V Trstu dobimo torej novo politično stranko. Ob vsakih volitvah se je porajalo nekaj sličnega, a uspehov ni bilo. Nastopali so razni „patriotici“, partito popolare itd., a do prave formacije stranke ni nikdar prišlo. V Trstu je pač težavno prodreti s krščanskimi in patriotičnimi idejami in še mnogo vode gotovo poteče v morje, predno se posreči vcepiti te ideje v tržaško ljudstvo. Glasilo nove stranke bo bržkone že obstoječi „Corriere Adriatico“.

Iz življenja ogrskih Slovakov.

Na Ogrskem se vrše volitve v komitatne odbore. Te volitve so velikega pomena. Ogrska država ni namreč, kakor totranska država, razdeljena na okraje, temveč na župe, ali komitate. Ta razdelitev na komitate je bila vedno glavna zaslomba mažarske moči. Razveseljivo je, da imajo Slovaki pri letošnjih komitatnih volitvah uspehe. Lepo zmago so dosegli Slovaki v požunskem komitatu. Slovaki so dobili 15 novih mandatov. Dobro so se držali v Zagorju. Pri prejšnjih volitvah so dobili Slovaki samo 4 mandate, letos 16. Mažaroni so imeli prej 19 mandatov, letos jih imajo samo 6. V Predgorju so imeli Slovaki 5, Mažaroni 37; pri letošnjih volitvah je bilo izvoljenih 8 Slovakov, 34 Mažaronov. Vseh skupaj je bilo izvoljenih 24 slovaških članov komitatnega odbora, razven teh je še 22 Slovakov, ki so bili izvoljeni pred tremi leti. Slovaki imajo torej v tem okraju 50 zavednih zastopnikov. Slovaške časnikarje še vedno kruto zasledujejo. Urednik turčansko-svetomartinskih „Nar. Novin“, Jos. Skultety, je bil pred budimpeštanskim porotnim sodiščem obsojen na mesec dni ječe, na globo 400 K in v plačilo sodnih stroškov, in sicer edino-le zaradi tega, ker je zavračal laži izdajatelja mažaronskega lista za Slovake „Krajana“ in dopisnika „Budapesti Hirlapa“, dr. Gerőja, s katerim je očital Slovakom, da vzgojujejo svoj naraščaj panslavistično za Rusijo. Gerő je med drugim napisal, da hodijo dijaki v Martinu v ruski uniformi, se rusko uče in pojo rusko himno. Čeprav je bilo dokazano, da je vse to laž, je bil vendar Skultety obsojen. Pač lepe razmere za kulturno državo!

Poštorna padla.

Dne 9. novembra so se končale občinske volitve v Poštorni. Zmagala je združena nemška in nemškutarška lista. Čehi imajo sedaj v občinskem svetu od 24 odbornikov samo tri svoje zastopnike. Pritisk od nemške strani je bil velik.

Vseslovanska razstava v Pragi 1913.

Slovanski kongres v Pragi je sklenil, da se ima leta 1913 prirediti vseslovanska razstava v Moskvi. Na letošnjem kongresu v Sofiji pa se je na predlog Rusa Aleksandra plem. Stakoviča zaključilo, da se ta razstava odgodi do leta 1913. Sedaj pa je češki odbor v Pragi sklenil, vseslovansko razstavo prirediti leta 1913 v Pragi. Priredil jo bo glavni slovanski odbor, ki bo štel 14 Rusov, 8 Poljakov, 8 Čehov, Slovakov in lužičkih Srbov, 4 Srbe, 3 Hrvatke, 3 Bolgare in 2 Slovence. Glavni odbor bodo podpirali ruski, poljski, češki, srbski, bolgarški, hrvaški in slovenski pododbori. Čim bodo izbrani ti pododbori, se bo takoj pričelo z nadaljnjim delom. Na razstavi bo zastopana umetnost, narodna povest slovanskih narodov, književnost, parobrodstvo, obrt, trgovina, poljedelstvo, kultura, tehnika, arhitektura in denarni zavodi.

Hrvaški sabor.

V novem hrvaškem saboru je od izvoljenih poslancev 65 Hrvatov, 22 Srbov in 1 Nemec. Po poklicu je 33 odvetnikov, 13 svečnikov, 5 vseučilišnih profesorjev, 2 poslanca sta lekarnarja in 3 so zdravniki. En poslanec je Žid.

Slovansko gibanje v Srbiji

se širi čimdalje bolj. V Belgradu so ustanovili „Srbsko-ruski krožek“, kateremu stojijo na čelu razni srbski državniki in politiki. Ta krožek organizuje „slovanske dneve“ s književno in narodopisno razstavo. Izključena je pri tem vsaka politika. Prvi dan bo posvečen Rusiji.

Raznoterosti.

Iz šole. Pri Sv. Juriju v Slov. gor. je razpisano na tamošnji petrazrednici mesto učiteljice. Šola je v II. krajevnem razredu. Prošnje do 10. dec. na tamošnji krajni šolski svet.

O nadučitelju Bresniku se nam poroča od Sv. Petra niže Maribora, da je hotel pred nekaj leti postati šolski vodja na neki še nezidani šoli v Grušovi. Potegoval se je kot šolski ogleda na vse mogoče načine za to šolo. Nekateri posilince so se dali od njega pregovoriti, da so delali za tisto enorazredno poneumnevalnico, ki bi stala 22.000 K in to bi plačeval kmet. Bresnik pa bi bil šolski vodja na šoli v prvem plačilnem razredu. Bresnik namreč potrebuje denar in dosti denarja. Kaj je šulverein pridobil ž njim, bo se sam prepiral. Bogu hvala, da tega človeka nismo dobili v našo lepo, slovensko Grušovo. Po večletnem, neumornem delu se je takratnemu č. gospodu kaplanu Jožetu Krajncu posrečilo zavleči in odgoditi stavbo tiste šole za pet let ali morda za večne čase. Ko pa je Bresnik videl, da tu ne bo nič s službo v prvem plačilnem razredu in bi se z ljudmi moral prepirati, pa je šel v Ceršak iskat sreče na nemško šolo, slovenski tako ne zna, in pravijo, da nemški tudi ne.

Lepo je avanziral znan nadučitelj Bresnik. Nekdaj je bil nadučitelj na trirazrednici v Zitalah, potem nadučitelj v Šmarjeti ob Pesnici, za par let že nadučitelj na petrazrednici v Jarenini; pa tudi tukaj ni mogel obstati (zakaj ne? Popišite nam to, dragi Jareninčani!), in sedaj je šolski vodja, ne, ne, rector Magnificus na enorazredni šoli, kjer ima 7 učencev, v Ceršaku! Dobri nadučitelji ostanejo navadno vedno na enem mestu, Bresnik pa se je sploh selil. Zakaj neki, gospod rector Magnificus? So vam povsod postala tla vroča?

O slaviziranju naših železnic (milo toži znana „Deutschnationale Korrespondenz“, ker je dobil na Jesenicah, torej na izključno slovenski zemlji, koncesijo za kolodvorsko restavracijo Slovenec. Kje pa je zapisano, da moramo imeti na Slovenskem Nemce za restavraterje?!

Proti obstrukciji. V cirkularju, ki se širi med liberalnim učitelstvom v svrhu, da se organizira z Nemci in nemškutarji skupaj odpor proti slovenski obstrukciji, je seveda tudi mnogo neresnic. Na primer da Planina ne bo dobila vodovoda. Toda vsi Planinci že pijejo vodo iz novega vodovoda! Železnica Ptuj-Rogatec se ne bi zidala, tudi če bi ne bilo obstrukcije, to ve vsak otrok. Podpore po uimah se dobijo kot prej, ker je namreč tudi prej samo država dajala podpore. Ko je bila suša, je štajerski deželni odbor odločno zahteval, da se naj pri razdeljevanju deželne podpore ozira na Zgornji in Srednji Štajer. Tako se je tudi zgodilo, da je od 40.000 K prišlo na Spodnji Štajer le 5000 K, in nobeno glavarstvo ni vedelo, kako bi razdelilo svote, ki so prišle na posamezne okraje. Če drugi niso, gotovo liberalni učitelji ne bodo mogli slovenski obstrukciji do živga. So premalo brihtni, premalo podkovani! Nobena obstrukcija ni bila tako utemeljena kakor naša slovenska, zato jo bo težko spraviti s cirkularji s sveta!

Zal! Učitelstvo v svojem pozornost vzbujajočem cirkularju, v katerem se tako prostaško govori o naši slovenski mladini, pravi tudi, da se je kmetijska šola v St. Juriju ob juž. žel. ž. a l že otvorila. Zakaj žal? To nam je v ustih Slovencev popolnoma nerazumljivo. [Edino pri tej šoli se torej jezijo, da je obstrukcija ni zabranila. To je pač zelo kuriozna jeza!

Mladeniči — svinje. Cirkular, ki kroži med učitelstvom in na katerem se imenujejo naši slovenski mladeniči z neprimernim prostaštvom (svinje, ki posvinjijo šole, vzbujajo med poštenim učitelstvom, v kolikor ne trobi v liberalni rog, vendar tudi ogorčenje. To nam dokazuje dejstvo, da dobivamo ravno iz teh krogov cirkulare z opazkami velike nezadovoljnosti. Proti taki žalitvi se mora naše ljudstvo odločno zavarovati. Slovenski mladeniči, združite se, da protestirate proti najpodlejšemu zasramovanju, ki se je kdaj zgodilo na slovenski zemlji. Noč in dan naj vam zveni po ušesih, da vas liberalci v svojih tajnih cirkularjih imenujejo svinje.

„Straža.“ Slovensko katoliško izobraževalno društvo „Straža“ na Dunaju. Prihodnja slovenska služba božja se vrši v nedeljo dne 13. t. m. ob 3. uri popoldne v cerkvi sv. Antona (Dunaj, XV., Pouthongasse 16). Uljudno vabimo na Martinov večer, ki ga priredi „Straža“ s prijaznim sodelovanjem slovenskega katoliškega akademičnega društva „Danica“ in hrvaškega katoliškega akademičnega društva „Hrvatstva“ v nedeljo dne 13. t. m. v dvorani „Zur schönen Schöneren“ (VI., Gumpendorferstrasse 104). Vspored: 1. M. Bajuk: Na vasi (tamb. zbor). 2. J. Aljaž: Ne tožim (mešan zbor). 3. Katkič: Z Bogom more (tamb. zbor). 4. Dr. B. Ipavec: Slovenska dežela (mešan zbor). 5. a) G. Pilič: Elegija Trubadur (tamb. zbor). b) P. Mascagni: Intermezzo iz „Cavalleria rusticana“ (tamb. zbor). 6. —: Vprašaj čemu da sem Slovenka (mešan zbor). 7. Martinova gos. 8. „Pri gospodi.“ Saloigra v dveh dejanjih — A. Čadež. Blagajna se odpre ob 46. uri. (Začetek ob 7. uri. Vstopnina za nečlane 40 vin., člani prosti (legitimacije). Prostovoljni darovi v pokritje precejšnih stroškov se hvaležno sprejemajo. Zaostalo članarino se lahko poravnava pri blagajni. — V nedeljo dne 20. t. m. bo v cerkvi sv. Antona (XV., Pouthongasse 16) ob 10. uri dopolnilna sveta maša za žive in za mrtve ude društva „Straža.“ Prosimo, da se sv. maše ude-

leži vsak, komur je le količikaj mogoče. Knjige družbe sv. Mohorja so prišle in jih udje dobijo pri društvenemu podpredsedniku gospodu Kvasu, ki tudi že sprejema naročnino za prihodnje leto. Pristopajte k tej prekoristni družbi in agitirajte, da tudi drugi pristopijo. — Odbor.

Opirajoč se na par. 19 tiskovnega zakona pro-siva, da priobčite k notici „Dr. Stikerju v Brežicah bi svetovali...“, priobčeni dne 4. 11. t. l. št. 126 v vašem cenjenem listu, sledeči popravek: Ni res, da bi pošiljala „Nar. Dnevniku“ neresnična poročila o klerikalnih organizacijah, res pa je, da nisva poslala neresničnih in sploh nikakršnih poročil „Nar. Dnevniku“ o klerikalnih organizacijah. Z odličnim spoštovanjem: dr. Ljudevit Stiker, odgovornik v Brežicah, Andrej Levak, veleposestnik v Brežicah.

Kontrolnih zborov neaktivnega vojaštva, vojne mornarice in deželne brambe (v letošnjem letu glasom odločbe ministrstva za deželno brambo in vojne-ga ministrstva ne bo.

„Slavisches Tagblatt.“ Na Dunaju je začel izhajati z dnem 7. novembra list pod gornjim naslovom. Pravi, da je „unparteiisches Organ zur Wahrung und Förderung slavischer Interessen.“ Kot urednik se podpisuje gospod M. Jerinič, ki je obenem tudi poročevalec za Zvezo južnih Slovanov v državni zbornici. Iz do sedaj nam došlih števil je še težko spoznati, katera pota bo nov list hodil.

Tobak bo dražji. V naši državi, kakor tudi na Ogrskem, se prihodnje leto podraži tobak, smodke in cigarete. V naši državni polovici stopijo višje cene v veljavo še-le s 1. julijem 1911, na Ogrskem pa že začetkom novega leta. Oba finančna ministra sta izračunala, da bo že prvo leto prejela državna blagajna po 10 milijonov kron več dohodkov. Cene se zvišajo pri vseh tobačnih vrstah. Cena zavoju navadnega tobaka se ne bo zvišala, a zmanjšala se bo teža vsebine za 5 gramov. Priproste smodke in cigarete se podražijo po 1 v, finejše pa za 2 v. Ob enem s podraženjem pa se bo izboljšala tudi kakovost tobačnih izdelkov. Tobak za nuhanje se pa sploh nič ne podraži.

Darila za muzej. Zgodovinski in narodopisni oddelk. Darovali so zadnji čas:

M. Strnad pri Sv. Benediktu v Slov. goricah 4 stare knjige in pesmarico v rokopisu, J. A. Glonar in M. V. Brezovnik večjo zbirko knjig, P. Markovič, akademični slikar v Rožeku na Koroškem, naprsni relikvijar iz prve polovice 18. stoletja z žepičem, Jak. Božič, stud. iur. 1 srebrnjak Leopolda I., Mih. Kurent, geod., 4 bakrene rimske novce, najdene v Sevnici, prof. Bezenšek 2 srbska novca, dr. J. Vošnjak v Slov. Bistrici 200 let staro ključavnico, 1 medaljo in 10 starih novcev, Al. Kramberger, gimnaz., star oblič z letnico 1549 in 1755, Fr. Strnad staro knjigo, g. Plepelec, župnik pri Sv. Emi, star novce, hrbtnico predpot. živali, Kuzmicev evangelij, g. J. Vreže, c. kr. učit. profesor v Mariboru, staro podobico jareninske Matere božje, Fr. Pollak, farmaceut v Ptuj, 3 neolitska dleta in 1 sekuro iz okolice Sv. Tomaža, brončeno zaponko in več drugih drobnih predmetov iz gomil pod Ptujsko goro, 5 lončarskih posod z raznimi nakraski, 2 tobačni pipi, izrezljano škatljo domačega dela za kresilo, meden ženski pas, Josip Pajtlar, Sv. Lovrenc nad Mariborom (po gospodu Štatu) žensko jopico, kapo in 2 peči, Alojzij Rakovec, 24 avstr. denarjev, zob predpotopne živali, F. Pograjc 2 stara kenarja, Stef. Pivec 2 rimska denarja, V. Janžekovič, župnik v Svečini, okamenine morske školjke, V. Mikuš, župnik v St. Juriju ob juž. žel., starinski meč, Fr. Horvat, slikar v Mariboru, starinsko bočalo, Fel. Stegnar 3 srebrne rimske novce, J. Pesek, posestnik v St. Janžu na Dr. polju, 2 majoliki, J. Čede, župnik v Studenicah, srednjeveški novce, g. J. Vesenjaj 9 dalmatinskih pisank, J. Tašnar, cand. iur., 12 starih novcev, Jos. Lončarič, kaplan v St. Juriju ob Tab., 6 starih knjig, staro prerokovanje (v rokopisu), „hišni žegen“ (tiskan) in 7 podobice, prof. Kasparec v Gradcu več knjig zgodovinske vsebine, Fr. Podobnik, nadučitelj v p. v Mariboru Murkov Slovar, nekdanj last Stanka Vraza, Al. Onišak v Veržetu starinsko lončeno posodo, M. Kapun v Veržetu posodo in pripravo za prejo, Fr. Ver v Vičavi odlomke prezgodovinske posode. Vsem rodoljubom se muzej prav toplo priporoča, da mu pridobivajo zgodovinskih in narodopisnih predmetov.

Narodno-obrambno delo.

Nasilstva šulferanjska kličejo Slovence na odločen odpor.

Odkar se udeležujejo glavnih zborovanj nemškega šulferajna ministri in jim pošiljajo svoje simpatije s pozdravi, si upa vodstvo in člani posameznih podružnic že preveč drzno nastopati. Za to društvo sploh ne obstajajo več zakoni naše države. Držnosti nemškutarjskih privrancen na slovenski zemlji se moramo odločno zoperstavljati. Žal, da smo primorani zabeležiti dejstvo, da ne storijslovenski rodoljubi v raznih krajih svojih dolžnosti. Naše ljudstvo, v prvi vrsti delavstvo, je premehko in nerazumno; treba ga je poučiti o slabih posledicah ponemčevalnega šolstva. Z žalostjo opazujemo, da stoji učitelstvo doela mirno ob strani razvoja nemškega šulferajna, in niti enkrat ni povzdignilo svojega glasu proti nespametnemu šolstvu; učitelstvo je že po stanovskih težnjah

poklicano, da povsod zavira napredek šulferajnstva. K temu odporu jih veže, kakor vse druge, še narodna dolžnost.

Kaj se tako bojite teh nemškutarskih mamelukov? Pazite skrbno, da bodo ljudje prav zadovoljni z vašo šolo, potem tudi ne bodo polnili šulferajnskih šol s svojimi otroci. Žalostne razmere so zavladele na Sp. Štajerskem v tem oziru. Treba je pač premisljevati in iskati boljši načrtov, da spodrinemo te najhujše škodljivce slovenskega naroda iz domače zemlje. Če bomo poznali natanko razmere, šele tedaj bomo s poštenostjo in vstrajnostjo vodili uspešni boj proti šulferajnu. Nekoliko pojavov v zadnjem času šulferajnstva je treba pibiti.

V Servnici ob Savi, docela slovenskem okraju, uspeva šulferajnska šola, kar bi se zdelo človeku nemogoče. Lansko leto je bilo v tej šoli 165 otrok, letos jih imajo okoli 135. Šolarji so večinoma otroci železničarjev od vseh bližnjih kolodvorov, nadalje otroci tovarniških delavcev, zlasti Italijanov. Iz kmečkega ljudstva jih je le malo; le „oferji“ in pa štajercijanški nezadovoljni mali kmetje jih pošiljajo v to šolo. Žalostno dejstvo je, da pride največ otrok onstran Save. Pozivamo kranjske odločilne kroge, da skušajo to preprečiti.

V Polzeli se je zglasilo, dasi je bil pritisk od strani domačega ljudstva velikanski, do 50 šolarjev. Pobrali so jih iz Polzele, Gomilske, St. Pavla, Braslovč in sosednjih železniških postaj. Hvala Bogu, domačih kmečkih otrok v šoli ni. Šola se je otvorila pretpostavno; županstvo ni bilo niti povabljenost, kolavdaciji, katera se najbrž niti vršila ni. Županstvo naj stori svojo dolžnost in pokaže, da se morajo držati tudi šulferajnovci predpisov in postav.

V Velenju so otvorili drugi razred v Südmarkini hiši v trgu; za to otvoritev ni bilo niti dovoljenja. Je li županstvu znan odlok dež. šolskega sveta, s katerim bi se dovolila otvoritev drugega razreda? Kakor po drugod, pogrešamo tudi tukaj odločnega odpora.

V Ceršaku in Selnici ob Muri se bje na skrajni slovensko-nemški meji odločen boj. Čudno se razpletajo zagonetke v narodnem oziru na Spodnjem Štajerskem. Sredi Savinjske doline ni bilo mogoče, dasi je bil odpor od slovenske strani velik, in se je vse storilo, kar je mogoče, šulferajnu preprečiti uspeh, dobil je za šolo 50 otrok. V Ceršaku in Selnici, kjer nimajo niti lastne šole, in morajo otroci hoditi po 1½ ure daleč v St. Ilj v šolo, so z najhujšim pritiskom dobili le sedem otrok. Domači župan Hauc in vrli kmetje se uspešno branijo nakanam šulferajnstva.

Razmere iz navedenih krajev nas učijo, da šulferajnstvo prodira, kjer je dovolj delavstva, ki ni več v rednem stiku s kmečkim ljudstvom. Kmečko ljudstvo po veliki večini nasprotuje šulferajnskim šolam. Začeti bomo morali organizirati povsod delavstvo, ker potem organizacije bode mogoče, si pridobiti delavstvo tudi v narodnem oziru. Na drugi strani pa z žalostjo opazujemo, da pošiljajo v te šole svoje otroke tudi nezadovoljni kmetje, če jih šolsko vodstvo preveč kaznuje radi nerednega obiska. Na več krajih pošiljajo stariši otroke v šulferajnsko šolo le radi tega, ker vedo, da jih šulferajnska šola radi šolskih zamud ne tira v kazni. Poznamo več takih slučajev, v katerih pridejo otroci v te šole po enkrat ali dvakrat na teden, ali še manj, radi slabega obiskajih šulferajnski učitelj nikdar ne javi šolski oblasti. V tem oziru bi morala vodstva naših šol paziti in takoj naznaniti kršenje šolskih postav. Če ne bomo gledali na prste tem privandrancem, bodo imeli kmalu v šolskih zadevah na Spodnjem Štajerskem odločilno besedo. Zatorej vsi na branik!

Ljudsko štetje! Zaupnike S. K. Z. in člane vseh krščansko-socialnih organizacij opozarjamo že sedaj na veljavno ljudsko štetje, ki se bode vršilo v vsaki občini od 1. do 3. januarja 1911. Vsak zavezni Slovenec mora smarati za svojo dolžnost, da skrbi za pravilno štetje po postavljenih uradnih organih, za nas ni merodajen občevalni jezik; naša materinščina je slovenščina in tudi edini naš občevalni jezik. Zato naj vsak naznani v to rubriko: s l o v e n s k i. Poučujte nevedne ljudi! Pravočasno dbe zaupniki tudi navodila. Branimo si pri štetju svoje pravice; vlada se sklicuje pri svojih ukrepih vedno na številke ljudskega štetja. Zato stori vsak svojo dolžnost!

Učimo se od nasprotnikov. Od 25. oktobra do 5. novembra se je ustanovilo v Avstriji 11 novih podružnic šulferajna. Mnogo važnih slovenskih krajev pa še do danes nima podružnice „Slovenske Straže.“ — Mariborski šulferajnski tarok-klub je zbral tekom enega leta za šulferajn 15 K 59 v. — Nemci v Beljaku na Koroškem so priredili na korist šulferajna veliko tombolo, ki je vrgla nad 1200 K dobička.

Za ponemčenje slovanskih otrok ob jezikovnih mejah je dovolil šulferajn v času od 26. oktobra do 2. novembra t. l. 24.008 K 52 v. Od tega kapitala sta dobila dva učitelja „časno podporo“, nekaj šola v Hrastniku, neka učiteljica ročnih del, šola v St. Le-

nartu, na Polzeli, v Soštanju in Radvanju. Šola v Ceršaku se vzdržuje iz Roseggerjevega fonda.

Nemški narodni praznik. Včeraj, danes, jutri in deloma še prihodnje dni bodo obhajali Nemci že dolgo naznanjeni nemški narodni praznik. Nemško-nacionalni listi pozivljejo vse svoje pristase, naj na kolikor mogoče slovesen način proslavijo obletnico rojstva pesnika Schillerja. Vse slavnosti se bodo priredile na korist Südmarki in šulferajna. Nemški di-jaki pa bodo hodili od hiše do hiše ter pobirali za omenjeni vsenemški društvi. Nemško časopisje deluje na to, da bi dan 10. novembra ostal proglašen kot stalen nemškonarodni praznik. Dolžnost nas Sloven-cov je, da se posvetimo z vsemi močmi našemu narodno-obrambnemu delu, ki se osredotočuje v „Slov. Straži“ in njenih podružnicah.

Čehi in ljudsko štetje na Dunaju. Čehi na Dunaju se pridno pripravljajo na ljudsko štetje. Osnovni so si poseben centralni odbor, kateri je poslal vsem češkim občinam pozive, da naj sestavijo zapis-nike vseh na Dunaju živčih Čehov. Te po-e se mo-rajo do 15. novembra poslati centralnemu odboru na Dunaj, da se zamore razviti potrebna agitacija, da se vsi dunajski Čehi pri ljudskem štetju vpišejo kot Čehi.

Zgornjeavstr. dež. zbor je v seji dne 8. nov. dovolil za Roseggerjev fond 2000 K. Enako svoto je za Roseggerjev fond darovala nemška dijaška zveza „Joannea.“

Pošten slovenski lončar se išče za neki trg na Spodnjem Štajerskem. Imel bi ugodno stališče, ker daleč na okrog ni nobenega slovenskega lončarja. Pojasnila daje „Slovenska Straža“ v Ljubljani, ali pa upravnništvo „Straže“ v Mariboru. — V neki ob-mejni župniji želijo pridnega slovenskega krojača. Imel bi trajen dober zaslužek. Pojasnila pri „Slov. Straži.“

Südmarka deli pomoč spodnještajerskim in ko-roškim posilincem. Prvi teden v novembru je vod-stvo Südmarke poslalo svojim ljubljencem na Spod. Štajerskem 1000 kron, onim na Koroškem pa 400 K.

Lepo posestvo z vsemi pripadninami, ležeče v lepem kraju blizu Klopinskega jezera na Spodnjem Koroškem, se proda za ceno 24.000 K. ker je velike važnosti, da ostane ta posest v slovenskih rokah, to-plo priporočamo to priliko vsem narodnim interesen-tom. Natančnejši naslov se iz prijaznosti izve osebno v uredništvu „Straže“ v Mariboru, pismeno pa pod naslovom: Upravnništvo lista „Mir“ v Celovcu na Ko-roškem.

Štajersko.

Mariborske novice.

Maribor. Vabimo k ustanovnemu občenemu zbo-ru podružnice „Slov. Straže“ za Maribor in okolico, kateri se vrši v sredo, dne 16. t. m. ob 8. uri zvečer v prostorih Kat. delavskega društva (Flöbergasse 4). Vspored: 1. Pozdrav. 2. Namen „Slov. Straže“ in nje-nih podružnic. 3. Sprejem udov. 4. Volitev odbora. 5. Načrt delovanja. Po občenem zboru se vrši zabav-ni večer na čast udeležencem združnega tečaja. So-mišljeniki! Udeležite se polnoštevno tega zborovanja! Kdor je zadržan, naj pošlje udnino (2 K na leto)!

Surovost. Dne 25. vinotoka t. l. so se v vino-gradu gospe Klančnik v Ogljenšaku sprli trgati. Jo-žef in Fric Novak sta tamošnjega viničarja Alojzija Gradišnika začela v viničariji pretepati in sta ga na-zadnje vrgla še po stopnicah. Gradišnik je zadobil take poškodbe na desni roki in nogi, da od tega časa ne more delati.

Med mariborskimi Nemci ni opaziti tiste svete navdušenosti za „nemški narodni praznik“, kakor si jo je želel pastor Mahnert in „Marburgerca“. Tudi nobene zastave ni opaziti v čast Schillerju. Nazadnje bosta morala biti Mahnert in Jahn sama s svojimi zvestimi deležna proslule nemško-nacionalne navduše-nosti.

Maribor. Baletke, slen, kupleti, vse to se bo videlo v nedeljo dne 13. t. m. ob ¼4. uri popoldne v slovenskem gledališču pri predstavi „Krasna Lida.“ Bilo bi torej res škoda zamuditi to popoldansko pred-stavo, posebno ker je ta velika burleska uspela zelo dobro ne samo lani na našem odru, ampak tudi po vseh večjih gledališčih.

Nove zvonove je dobila mariborska lutrovska cerkev. Plačani so z denarjem, ki ga je Mahnert na-bral na Švicarskem in Nemškem.

Umrl je dne 9. novembra mariborski mizarski mojster Mihael Gričec.

Ptujske novice.

Ptuj. Že opetovano smo opozarjali v našem li-stu, da so šnopsarije največja zla našega ljudstva v Ptuj. Imenovati bi se smele takorekoč mesnice za našo mladino. Šnops je največkrat kriv, da podivja mladina tam, kjer je žganje pitje udomačeno. V zadnji seji ptujskega občinskega sveta je bila na dnevnem redu zopet prošnja za neko novo šnopsarijo. Kam plo-vemo?

Preveč denarja ima ptujska mestna občina. Šul-ferajnski šoli v Hrastniku je dovolil v zadnji seji me-stni svet 30 K podpore.

Živilski sejmi v Ptuj se preuredijo. Sejmi ob sredah ostanejo kakor dozdaj, vsak torek se bo pa vršil velik živilski sejem.

Nesreča. V ptujski mestni plinarni je prišel dne 9. t. m. mizarski pomočnik Janez Rössman tako ne-srečno blizu žage, da mu je na desni roki odrezalo štiri prste.

Ptuj. Načelnik ptujskega kolodvora g. Reichl je tri v peti znanim ptujskim mogotcem, katere vodi pek Ornik. Tako dolgo se je rovarilo zoper Reichla, da bo sedaj prestavljen iz Ptuja. Reichl je užival kot takten in nepristranski uradnik splošne simpatije vse-ga ljudstva, ki se ne prišteva k žalostni ptujski kliki.

Trboveljske novice.

Volitve v bratovsko skladnico. Dne 6. t. m. so bile volitve volilnih mož za bratovsko skladnico. Od strani socialdemokratov je bil hud pritisk na našo stranko. Zaradi tega se naši niso polnoštevno ude-ležili volitve, vendar si je naša stranka priborila 5 volilnih mož. Ako bi naši delavci bili količkaj bolj korajžni, gotovo bi naša stranka imela večino, pa smo tudi s tem rezultatom popolnoma zadovoljni.

Inženier Werner. Znani inženier Werner v vs-hodnem okraju IV., ki je bil velik nasprotnik sloven-skih paznikov in delavcev, je zgubil komando preob-ratnega vodstva. Moral se je ponižati, akoravno je mislil, da bo za vedno ostal na svojem mestu.

Skupina Jugoslovanske strokovne zveze. Dne 20. t. m. ima tukajšnja skupina Jugoslovanske stro-kovne zveze dopoldan ob 9. uri v Društvenem domu svoj mesečni sestanek. Vabijo se tudi drugi nečlani, da se seznanijo z našo organizacijo.

Ljutomerske novice.

Ljutomer. Muropoljski konjerejci slovijo po svo-jik čilih konjih daleč na okrog. Vojaški erar je stal-ni kupec muropoljskih konjev. Pred kratkim se je vršilo v Ljutomeru in Veržeju nakupovanje konj za vo-jaško konjenico. Kmečki posestniki so pripeljali 61 konj pred komisijo, ki je nakupila skupno 23 najbolj-sih konj za vojaški erar. Komisija se je o vseh kon-jih zelo pohvalno izrazila. Kmetje so za prodane ko-nje dobili nad 12.000 K.

Drugi kraji.

Studenci pri Mariboru. Jutri v soboto dne 12. novembra priredijo tukajšnja in mariborska vsenem-ška in lutrovska društva Schillerjevo slavnost, pri kateri bo govoril pastor Mahnert.

Hoče. V nedeljo dne 6. t. m. je prišel v krčmo Glaserja v Reki znani nemirnež A. Kovačič iz Raz-vanja. Kmalu po njegovem prihodu je začel Kovačič delati nemir in čez tam navzoče goste zabavljati. Skočil je na mizo in na korajžo klical z besedami, „Aufbiks.“ Ker ga je hotel eden od navzočih gostov pomiriti, je Kovačič zgrabil za kupico in jo vrgel 20 letni Mariji Šantl, viničarski hčerki iz Pivole, v levo oko in težko rani. Šantl se je podala v Maribor v bolnišnico in od tam v Gradec na kliniko.

Hoče. Uboj. Kam pripelje ponočno vasovanje in kakšni nasledki dostikrat nastanejo, nam zopet kaže naslednji slučaj. V ponedeljek dne 7. t. m. ponoči sta se podala dva fanta, in sicer Anton Cojhter in pa Malajner, oba iz Razvanja, v bližnjo vas Pivolo va-sovat. Tam sta trčila vkup z Grascitschem, posest-niškim sinom iz Pivole. V pretepu je Grascitsch prvega z nožem težko rani na levi roki, drugega (Malajnerja) pa trikrat z nožem tako sunil, da se je poslednji na tla zgrudil in tam obležal. Drugo jutro so našli ljudje Malajnerja mrtvega na polju ležati. Cojhter je pa odšel v mariborsko bolnišnico.

Sv. Ema. V nedeljo dne 20. t. m. se vrši pri nas političen shod. Govorita poslanca Pišek in Vreč-ko. Shod se vrši v sobi bralnega društva po rani sv. maši.

Cirkovce. Naša novoustanovljena pošta še ni začela poslovati. Dvakrat se je že reklo, kedaj naj kaj prinesemo, če kaj imamo, kedaj naj kaj sprejme-mo, če nam kdo kaj piše ali dopiše, a ni bilo nič. Mogoče bo sedaj po preteku večtedenskega čakanja izjema pri znanem pregovoru: v tretje gre rado, in poštni pot bo prvič zatrompetal dne 16. t. m., če bo dobil prej — trompeto. Bomo vsaj vedeli, kedaj bo pošta tu, saj bi se vsi radi rešili tistega sitnega pri-čakovanja, kedaj se mož s torbo prikaže na cesti. Če bi se oglasila trompeta vedno opoldne, bi bilo ljubo našim gospodinjam. Znale bi, kedaj mora biti kuha-no meso in repa, o kateri se je navdušen in varčen vegetarijanec na dravskem reporočnem polju izrazil tako: „Kdo bi neki zapravljaj denar za meso, ko je vendar tako poceni sladka in kislja repa.“ Ta modri-jan se niti ne zmeni za draginjo. Naša poštna urad-nica bi se najbrž že tudi rada lotila dela, ko si je v dobrih 14 dneh lahko ogledala vse stanovanjske vzor-ce, o katerih bi se dalo napisati zanimivo poglavje za domače vaške kroge.

Cirkovce. Novega poštnega pečata še nismo vi-deli. Ko bi kazal le „Cirkovce“ brez drugih pritlik, bi menda zadostovalo, in uradom bi ne bilo treba ta-ko mrevariti našega krajevnega imena v nemščini. Najbrž hočejo dobiti patent za pristno germansko ime, ker vsak urad drugače piše. Ta metoda slikovi-tega nemškega pravopisa je potrebna za popolnoma

Imate bolečine?

Ryematizem, trganje v glavi, zobobol? Ste si s prepihom, prehlajenjem nakopali bolezen? Poskusite vendar bolečine zmanjšujoči, zdravil-ni, okrepujoči Feller-jev Fluid z znamko „Elsafluid“. Ta je v resnici dober! Ni samo reklama! Dvanajstotica za poskušnjo 5 K fran-ko. Izdelovatelj samo lekarnar Feller v Stubici št. 264 (Hrvaško).

slovensko občino, kakor trn v peti. Nemška kultura se le pokaže, ker se slovensko ime slovenske občine — zamaže. Upamo, da ljudsko štetje ne zamaže nove cirkovske občine z nobenim izdajalcem.

Leskovec pri Ptuj. V četrtek, dne 17. novembra t. l. se bo v cerkvenih goricah prodajalo na dražbi novo cerkveno vino. Kapljica je dobra. Prodalo se ga bo 15 polovnjakov. Kupci, pridite! Tudi starega vina se najde še precej v naših goricah. Po drugod povprašujejo po njem, pri nas pa ne. In vendar bi se ga še dalo dobiti. — Cerkevni ključarji.

Rogatec. Dne 11. nov. Brzjav nam poroča: Danes popoldne ob 2. uri je umrl gospod Jožef Simony, ravnatelj in oskrbnik posestev kneza Alfreda Windischgraetza, dolgoletni načelnik okrajnega zastopa, mož poštenjak, vsem pravičen, povsod spoštovan in priljubljen.

Novacerkev. V novocerkovskem občinskem uradu ni opaziti krščanskega znamenja. Ne vem, ali smo že res tako daleč prišli, da se za križ ne bomo več zmenili, ali kaj neki? Dobro bi bilo opomniti občinski urad na par. 33 drž. zak.

St. Jurij ob juž. žel. Sentijsko kmetijsko in konzumno društvo pred sodiščem. Razprava proti načelstvu radi krize in proti poslovdju radi tatvine se je prelozila, ker se mora šele dognati, da je zadruga res pasivna; po položaju sodeč tega strokovnjaki ne bodo mogli dognati. Pri razpravi se je zvedelo, da je staro, slabo, uležano blago, ki je povzročilo krizo, nabavil prejšnji liberalni odbor; tudi druge nerednosti so bile pod prejšnjim odborom. Tukaj naj „Narodni List“ piše o pogubnem liberalnem gospodarstvu, podatkov je dovolj v aktu. Značilno je, da je dr. Kukevec odložil zastopstvo poslovdje; tu pač nima upati lovorik.

Makole. V nedeljo dne 20. novembra ponovimo igri, ki sta zadnje nedeljo dne 6. t. m. vzbudili toliko zanimanja in smeha. Vsak, kdor se hoče dobro zabavati, naj pride v nedeljo dne 6. novembra v Makole.

Sv. Jurij v Slov. gor. Slučaji nagle, oziroma nesrečne smrti. V kratkem času se je dogodilo več slučajev nagle, oziroma nesrečne smrti. Mrtvo so našli Marijo Breznik, nagle smrti je umrl Jernej Kurik, istotako Jožef Čuček, nepopolnletni štajerskičanec pred Bogom in ljudmi. Samo sveto poslednje olje se mu je moglo podeliti. Dne 3. novembra pa se je ožgala smrtnonevarna štiriletna deklica, hčerka Jakoba Vogrina, kmeta na Malni. Vso v plamenih so jo skušali rešiti, a zamanj. V groznih mukah je moral ta otrok umreti. Dan pozneje so našli obešenega trinajstletnega dečka Jožeta Omana. Kaj je nesrečnega otroka gnalo v to strašno smrt, se ne more dognati. Sicer se pa smrt zadnji čas povsod precej oglašala. O koleri pa še dosedaj hvala Bogu ničesar ne vemo.

Kozje. Dopisnik „Grazer Tagblatta“ iz Kozjega se huduje, da je izginil nemški napis na našem poštne uradu. Kaj si neki e. kr. dopisnik misli o našem slovenskem trgu? Ali bi se naj morda na ljuho sodniku Doksatu nemškutarilo v Kozjem? Koliko je še popolnoma slovenskih krajev, ki imajo samo nemške napise in tiskovine. Kozjanski trg in okolica niti 1% Nemcev ne spravi skupaj, četudi je zadnji čas, odkar je Doksati pri nas, mnogo krika po nemških listih.

Gornjigrad. Liberalci ne pridejo iz svojih ater. Ni še pozabljena romantična žaga, že daje sodniji in menda tudi drugim oblastem zopet obilo posla krvava govoranca v radmirski extra-sobi, kjer so se stegli sami bratci. Da bi se to potlačilo, deklamuje nam prerok iz nazarske okolice o Čenstohovi, njegovi tukajšnji bratci pa prekupicavajo kozolce proti gospodu svetniku, ki hoče imeti red med sodnimi uslužbenci. Glejte, da se uresniči nad vami, ki ste sami ustrelili največ kozlov v svojem delokrogu, pregovor: Kdor drugemu jamo koplje, sam vanjo pade! Velja zlasti onemu, ki si lazeč po hribih, brusi svoj jezik!

Gradec. Ob državni cesti pri Gradcu so v četrtek dne 3. t. m. našli nekega malega šolskega dečka, ki je imel vso krvavo in pobito glavo. Deček je pripovedoval, da so ga drugi, njemu odrastli dečki napadli in pretepali. Tako je vzgojena mladina med tistim toliko hvalisanim kulturnim nemškim narodom, ki povsod hoče biti od drugih narodov kar za par sto let spredaj s svojo kulturo. Nemci so sami za tako kulturo odgovorni, saj so med njimi večinoma povsod že upeljane protestantske in prostozidarske šole. V zadnjem času lahko to vsak sam zasleduje, da med nobenim narodom mladina ni tako podivjana, kakor edino le med nemškim narodom.

Gradec. (Samomor na pokopališču.) Na centralnem pokopališču so v sredo, dne 9. t. m. dopoldne našli na nekem grobu ustreljenega mladega moža, ki si je pognal kroglo v glavo. Poleg njega je ležal samokres, iz glave pa je močno krvavel. Ker je bil še živ, so ga spravili k pokopališčnemu čuvaju, kjer so mu za silo obvezali rano. Poklicali so tudi nagloma rešilni voz ter ga prepeljali v mestno bolnišnico, kjer pa je proti večeru že umrl.

Gradec. Ni ga skoro dneva in noči, da bi se tukaj kar javno in brez vsega povoda ljudje na ulicah ne napadali, pretepali in morili. Med Turki ne vladajo že več take razmere, kakor edino še le v Evropi, v prusovskem Gradcu. V petek dne 4. t. m. je bil zopet napaden v Betlehemski ulici od graških divjakov neki Jožef Friedel. Eden divjak je Friedela zgrabil in držal, drugi pa ga je pretepal po glavi, da

je bil ves razmesarjen. Napadalec sta po izvršenem atentatu pobegnili. Take anarhistične razmere so torej v prusovskem Gradcu na dnevnem redu.

Koroško.

Celovec. Kakor smo že poročali, so preteklo nedeljo slovesno otvorili ob navzočnosti trgovinskega ministra Weisskirchnerja novo poslopje trgovske in obrtne zbornice v Kolodvorski ulici. Minister si je ogledal tudi poslopje glavne pošte in uvidel potrebo nove stavbe. Izjavil pa je, da sedaj zato nima denarja. Občina pa naj izbere za to primerno selišče. — Te dni je zadnjič vozila konjska železnica. Po celem mestu pridno polagajo tračnice za električno, ki bi že imela po zimi voziti do trga sv. Duha in do novega gledališča. Ob kanalu Lend delijo na beljaški cesti posebno pot za pešce, da bo imela električna železnica dovolj prostora.

Celovec. Profesor na državni gimnaziji v Celovcu gospod dr. Evgen Giannoni je imenovan, kakor že poročano, za ravnatelja realne gimnazije v Beljaku. Profesor Giannoni je pri dijakih in starijih splošno priljubljen in izvrsten pedagog. Profesor Kotrba, ki se je ponesrečil na Osojnici, je v toliko okreval, da se je peljal na Dunaj, kjer se bo zdravil dalje.

Celovec. Mnogo se govori o imenovanju novega krškega škofa dr. Kaltnerja, ki je že star 66 let. Ena pa moramo odločno zavrniti, namreč da se blati odstopivšega škofa dr. Kahna, ki je bil skozi in skozi blag značaj in pravičen mož. Gonji nemških listov se je pridružil seveda tudi „Slovenski Narod.“ Ekscelesca dr. Kahn je že dalj časa bolehal na umu. To priliko so porabili brezvestni ljudje v to, da so izrabili to stanje škofovo v to, da je ta podpisal menico za firmo Kayser-Palese. Slovenci mu moramo biti v marsikaterem oziru hvaležni.

Škocijan v Podjuni. (Vabilo.) Zadnje pobinkoštno nedeljo dne 25. listopada t. l. priredi škocijansko bralno društvo svoj letošnji občni zbor in javen shod. Nazadnje bo najbrž še igra „Tri sestre.“ Z ozirom na to, da bodo sloviti govorniki obravnavali zelo pereča časovna vprašanja in da že dalje časa ni bilo tukaj nobenega shoda, pričakujemo od domačinov in od sosedov najobsežnejše udeležbe. Posebej se vabimo vsa okoliška izobraževalna društva. Začetek prireditve je nastavljen na točno 3. uro popoldan v zgornjih prostorih Majarjeve gostilne.

Črna. Preteklo nedeljo dne 6. t. m. smo ustanovili slovensko krščansko-socialno delavsko društvo. Govoril je navdušeno poslanec Gostinčar. Popoldne se je ustanovila v Možici podružnica našega društva. Tudi tukaj je govoril Gostinčar. Društvu je pristopilo precej članov. Novemu društvu in njega podružnici želimo veliko uspeha.

Guštanj. Tukaj so ustanovili dne 23. oktobra naši koroški liberalci s pomočjo njih štajerskega prištaša tolstovrškega slatinarja gospoda Oseta podružnico svoje šolske organizacije. Dočim vidimo dr. Müllerja le malo kedaj in dr. Hudelista nikdar na shodih nastopati za pravice celokupnega koroškega slovenskega ljudstva, jih slišimo sedaj z ognjevitimi besedami trositi liberalizem na naša koroška tla. Da tamkaj, kjer je kaj liberalnega, tudi vodja šentrupterske šole gospod Pesek ne sme manjkati, je tako evidentno, kakor dejstvo, da naša koroška tla niso godna za gnili liberalizem.

Primorsko.

Trst. Ravnateljstvo društva državnih uradnikov v Trstu razpisuje nekočiko nagrad iz jubilejne ustanove za sirote in otroke državnih uradnikov, ki se razdele dne 2. grudna t. l. Prošnje naj se vložijo do 25. t. m. na gori omenjeni direkciji, ulica Stadion 6, I. nad.

Narodno gospodarstvo.

Jesensko gnojenje travnikov z apnom. Apno je neobhodno potrebna hranilna snov za vse rastline, zlasti pa za krmske rastline. Tle bodo le tedaj delale krepko in rasto živino, če je v njih dovolj apna. Izkušnja uči, da ni boljše krmske rastline, kakor je detelja, in to je v precejšnji meri pripisovati njen veliki vsebini apna.

Dočim imata žito in slama le do ½% apna, ga ima travniško seno 1% in domača detelja 2%, nemška detelja (lucerna) celo 2½%.

Vzlic temu dejstvu pri nas skoraj nihče ne misli na gnojenje z apnom.

Večina naših kmetovalcev deloma nič ne ve o važnosti apna, deloma pa misli, da imajo naša tla tako dovolj apna v sebi, saj je skoraj ves naš svet nastal na apnenih tleh.

Res mi kmetujemo na apnenih tleh, ne pomislimo pa, da smo v teku stoletij iz vrhne obdelane rodne plasti zemlje vzeli velikanske množine apna in da se je mnogo tega apna tudi izgubilo v spodnje plasti zemlje, kamor ne segajo korenine.

Ozirati se je pa še na nekaj drugega. Vse rastline morejo uživati le v vodi raztopljeno hrano, in če je morda v obdelani zemlji tudi še vedno veliko apna, pa je lahko v taki obliki, ki je slabo raztopna in zato kot rastlinska hranilna snov ne pride v poštev.

Kaj nam pomaga z uvažanjem tuje plemenske živine zboljševati domačo goved, če ji pa doma ne damo zadosti apnene krme, vsled česar nazaduje in ni več tista, kakor je bila vpeljana. Ne trdimo torej, da tuja dobra plemenska živina ni za nas, ampak priznamo, da jo mi kvarimo s slabo krmo.

Mi torej silno in nujno priporočamo porabo apna za gnojilo, opozarjamo pa, da bo dejanski uspeh le tedaj dober, če se apno kot gnojilo pravilno rabi in pa vedno v zvezi z zadostno množino vseh drugih potrebnih gnojil. Glede gnojenja z apnom se more vsakdo natanko poučiti iz znane knjižice „Apno v kmetijstvu“, ki se dobiva pri kranjski kmetijski družbi po 30 v.

To, kar je človeku najlažje in najbližje, navadno najmanj ceni in uvažuje, zato že naprej vemo, da bo malo kmetovalcev, ki se bodo precej začeli dejansko zanimati za gnojenje z apnom.

Apno kakor gnojilo je le tedaj kaj vredno, če se nahaja v zemlji raztopno, bodisi da pride vanjo kot živo apno ali pa kot prav fino zmleta apnenčeva moka. Blato s cest, ki se posipljejo z apnenčevim gramozom, je zategadelj izvrstno apneno gnojilo, ker je v tem blatu veliko apnenca prav fino zmletega (strtega).

Sedaj je ravno čas misliti na gnojenje naših travnikov, da si zagotovimo za bodoče leto obilnega pridelka. Pogojiti moramo travnike z raznimi gnojili, pozabiti pa ne smemo tudi na apno.

Hmelj. Zadnji teden je bila hmeljska trgovina v Žatcu mirnejša in se ni prodalo tolike množine hmelja kot prejšnje tedne, ker prodajalci vstrajajo pri visokih cenah. Prima-vrste se plačujejo od 140—154 K. Za srednji hmelj se malo povprašuje. Tudi iz Norimberke se poroča o mirnejšem razvoju hmeljske trgovine. Cene hmelju pa se trdno drže na vseh tržiščih.

Sejanje jabolčnih in hruškovih pešk. Mnogi naši kmetje za drag denar kupujejo potrebna sadna drevesca. Navadno se dogodi, da ali se dobi slabo blago, ali pa so sadne vrste take, ki ne ugajajo dotičnemu podnebj. Najboljše torej je, da si kmet sam vzgoji sadna drevesca in si nacepi vrste, ki mu prija. Vprašanje pa je, kedaj je boljše sejati sadne peške, jeseni ali spomladi. Jabolčne in hruškove peške se lahko sejejo jeseni ali pa spomladi. Jesenska setev bi bila pač boljša, ker se spomladi pospeši kaljenje, dobra pa ni zato, ker pozimi kaj rade miši vse peške pojedjo. Te peške imajo debelo luščino in zato potrebujejo veliko vlage za kaljenje. Na umeten način se kaljenje pešk za spomladansko setev pospeši, če se peške denejo nekaj dni pred setvijo v moker pesek in se hranijo v gorki kleti. Mešanico peska in pešek je treba v kleti seveda s primernim zalivanjem vedno vlažno ohraniti. Sicer pa te peške ob spomladanski setvi brez vsakih predpriprav tudi samo od sebe skalijo in ozelene, če so sploh kaljive, in če so vspehi slabi, je bržkone vzrok slabo seme. Peške naj se gosto sejejo, da jih dovolj skalijo, če jih pa preveč skalijo, se pa vzrasle rastline preprosto razredčijo. Torej, kjer ni mišje zalege v zemlji, tam se naj sejejo peške jeseni, v nasprotnem slučaju pa se na umetni način skalijo in se sejejo v spomladi.

Kolera.

Rusko notranje ministrstvo je izdalo poročilo o žrtvah kolere v Rusiji od 1. do 31. oktobra t. l., ki je skoraj neverjetno, a naravnost strašno. Skupno je obolelo v tem času 218.680 oseb, od teh jih je umrlo 99.609, skoraj 100.000 na mesec. Žrtev kolere med Tafari in Kirgizi se ni moglo natančno dognati, ker ta dva naroda zakrivata žrtve kolere.

Najhujše se zadnje dni širi kolera na Turškem med vojaštvom. Listi poročajo, da zbolijo vsak dan na stotine vojakov. V vojašnici v Tuzli je okrog 400 slučajev kolere. Vojaki iz strahu dezertirajo iz vojašnic. Kolera se je zanesla tudi na deželo. V vilajetu Bassorah je prve dni v novembru zbolelo 112, umrlo pa 76 oseb. V Bagdadu je umrlo od 1. do 6. novembra 140 oseb, obolelo pa 156. Kolera se širi tudi v turški Afriki.

Na Srbskem je kolera prenehala. Od 20. oktobra naprej se ni pojavil noben nov slučaj kolere.

Razgled po svetu.

Vihar na morju. Pretekla dni je divjal na Jadranskem morju velik vihar. Promet je bil vsled tega zelo oviran. V nevarnosti so bile celo v tržaški luki vkrcane ladije. Parniki iz Dalmacije so imeli velike zamude. Poštni parnik paroplovne družbe Istra-Trst sploh ni mogel zapustiti puljske luke. V bližini Barkovelj je morje odtrgalo štiri čolne ter jih vrglo na cesto. Miramarska cesta je bila preplavljena. Divji morski valovi so bili do deset metrov visoki.

Velike ustanove za dobrodelne namene. V Würshofenu na Bavarskem je umrl pred kratkim neki Jožef Frietsch, rojen v Pragi, ki je določil v svoji oporoki precejšnje zneske v dobrodelne namene. Tako je na primer določil 460.000 K za ustanove slepcem, onemoglim in umobolnim na Češkem. Dalje je Frietsch določil, da se njegovo posestvo v Obernkisu pri Meranu na Tirolskem preosnuje v azil. Oprema hiše v vrednosti 600.000 K se bo prodala ter se bo skupiček istotako porabil v dobrodelne namene. Ostanek premoženja, okoli en milijon kron, je določil za rene sorodnike in razne druge humanitarne namene.

Za nakup

modno blago za ženske obleke, svilnate in druge robe, vse vrste najboljša perilo blago, vsakovrstno sukno za moške obleke, površnike, fino sukno za talarje in salonske obleke, srajce, ovratnike, kravate, naramnice, nogavice, dežnike, obrisače, mizne prte, odeje, preproge, zastore, razni cvilili, perje itd. priporoča modna in manufakt. trgovina

M. E. ŠEPEC
Maribor, Grajski trg,

Štampilje

iz kavčuka se dobijo v tiskarni sv. Cirila v Mariboru.

Organist in cerkovnik

se sprejme takoj pri Sv. Juriju ob Pešnici nad Mariborom. Pride k novim orgulam. Ponudbe na cerkveno predstojništvo. 174-3

XXXXXXXXXXXX

Vage

za vagone, voze (mostne), centimale, škalo, decimalne, za živino, tablicove in vsake druge vrste za gospodarske in obrtniške namene izdeluje ter priporoča po nizkih cenah

Jos. Kaláb,

tovarna za vage,
Brno, Zidenice Moravsko.
80 slovanska obrt.

Za božič in novo leto

priporoča trgovina s papirjem, pisalnim in risalnim orodjem

Goričar & Leskovšek, Celje.

Svilnati, barvani in krep papir v vseh barvah, podobice za jaslice, narajene jaslice, zlato peno, barvo za mah, perje za cvetlice, žico itd.

Dopisnice za božič in novo leto

v največji izbiri po najnižjih cenah. — Okraski za božično drevo in umetne cvetlice. Kasete, albumi za poezije, slike in dopisnice v veliki izbiri.

Novoizšlo

v Tisk. sv. Cirila
v Mariboru:

Prošnje za domovinstvo.

Tedensko poročilo o nalezljivih boleznih.

Edina štaj. narodna steklarska trgovina

na debelo in na drobno

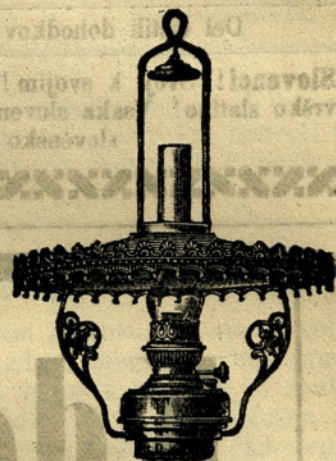
Franc Strupi : Celje

Graška cesta

priporoča po najnižjih cenah svojo bogato zalogo steklene in porcelanaste posode, svetilk, ogledal, vsakovrstnih šip in okvirjev za podobe.

Prevzetje vseh steklarskih del pri cerkvah in priv. stavbah.

..... Najsolidnejša in točna postrežba.

Veletrgovina špecerijskega blaga in deželnih pridelkov

Anton Kolenc: Celje

Narodni dom in Graška cesta 22 v lastnih hišah.

Naznanja, da kupuje vsakovrstne deželne pridelke vsako množino po najvišjih dnevnih cenah, osobito suhe gobe, laneno seme, fižol, kumno, vsakovrstno žito, konoplje itd. ter sadje sveže in suho.

Priporočam se gospodom kolegom trgovcem za nakup vedno svežega špecerijskega blaga in deželnih pridelkov, ker jamčim za pošteno in dobro postrežbo po najnižjih dnevnih cenah. — Gospodom duhovnikom priporočam vsakovrstne sveče, kadilo in olje za cerkve.

Slavnemu občinstvu zagotavljam točno in solidno postrežbo z vedno svežim blagom in najnižjih cenah. Nadalje premore na cele vozove, debel K 2-10, droben po K 1-40 100 kg na dom postavljen v Celju, dragam, po dogovoru. 148

Pismena naročila se z obratno pošto izvrše.

NASIM GOSPODINJAM

priporočujemo priznani najboljši pridatek za kavo „ZAGREBSKI pravi FRANK“ s kavnim mlinčkom, kot izvrstni domači izdelek. 52

6 belih

... rjuh zelo debele in ...
po 2 m 14 K, po 2 1/2 m po
16 K, iz domačega lanenega
platna po 2 m 18 K, po 2 1/2
m 20 K, razpošilja franco
narodna veletrgovska hiša

R. Stermecki v Celju.

Ljudska hranilnica in posojilnica v Celju,

registrovana zadruga z neomejeno zavezo,

v lastni hiši (Hotel pri belem volu) v CELJU, Graška cesta.

Poštno hranilnični račun št. 92.465. — Telefon št. 8.

Hranilne vloge se obrestujejo po 4 1/2 % brez odbitka rentnega davka.

Domači hranilniki se dajejo na dom brezplačno.

Hranilne knjižice drugih zavodov se sprejemajo kot vloge, ne da bi se obrestovanje prekinilo.

Posojila na zemljišča po 5 % do 5 1/2 % brez in z amortizacijo.

Posojila na zastavo vrednostnih listin.

Osební kredit na menice in v tekočem računu pod najugodnejšimi pogoji.

Konvertacija vknjiženih dolgov z najmanjšimi stroški.

== Oskrbuje svojim članom izterjevanje njihovih terjatev. ==

Brezplačno reševanje vseh zadev.

4

Brzjavi: „Kamnoseška industrijska zadruga Celje“.

Prva južnoštajerska kamnoseška industrijska družba

Brzjavi: „Kamnoseška industrijska zadruga Celje“.

Edino narodno kamnoseško podjetje v CELJU.

Stavbena in umetna kamnoseška
... obrt s strojnim obratom. ...

Izvrševanje vseh stavbenih del:
kakor stopnic, fasad, podbojev, pomolov, nastavkov itd. iz različnih kamenov in cementa. ...

Specialna delavnica in podobarski atelje za umetna cerkvena dela kakor: altarjev, obhajilnih miz, prižnic, kropilnih in krstnih kamnov itd. ...

Brušenje, puliranje in struganje kamena s stroji. ...

Mnogoštevilna zaloga nagrobnih spomenikov iz različnih marmornih vrst granitov in sijenitov po raznovrstnih narisih in nizkih cenah.

Naprava zidanih ali betoniranih ... rodbinskih grobišč (rakev). ...

Flakovanje cerkva, dvoran in hodnikov s šamotnim ali cementnim tlakom. ...

Izdelovanje pohištvenih plošč iz različnih najbolj idočih marmornih vrst v vseh oblikah. ...
Popravljanje spomenikov, izdelanje napisov v iste. ...

Robert Diehl, žganjarna, Celje

priporoča svojo doma žgano slivovko, tropinovec, vinsko žganje, brinjevec kakor tudi

štajerski konjak.

Edina slovenska kislá voda**Tolstovrška slatina**

je po zdravniških strokovnjakih priznana med najboljšimi planinskimi kislimi vodami, je

izborno zdravilo

za katere v grlu, pljučih, želodcu in črevesih, za želodčni krč, zaprtje, bolezni v ledvicah in mehurju ter pospešuje tek in prebavo. Tolstovrška slatina ni le izborno zdravilna temveč je tudi osvežujoča

namizna kislá voda.

Odlikovana je bila na mednarodni razstavi v Inomestu 1896 in na higijenični razstavi na Dunaju 1899.

Naroča se pri oskrbnistvu Tolstovrške slatine, pošta Guštanj (Koroško), kjer se dobe tudi ceniki in prospekti.

Del čistih dohodkov gre v narodne namene.

Slovenci! Svoji k svojim! Zahtevajte povsod le Tolstovrško slatino! Vsaka slovenska gostilna naj ima le edino slovensko kisló vodo. 149

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

Kdor?

si hoče po ceni in dobro blago za jesen kupiti, naj se potruži in vsaj enkrat poskusi iti v trgovino

J. Ulaga Maribor

Tegethoffova cesta 21.

Postrežba točna in solidna.

Cene najnižje. :: :: Cene najnižje.

Slovenska trgovina

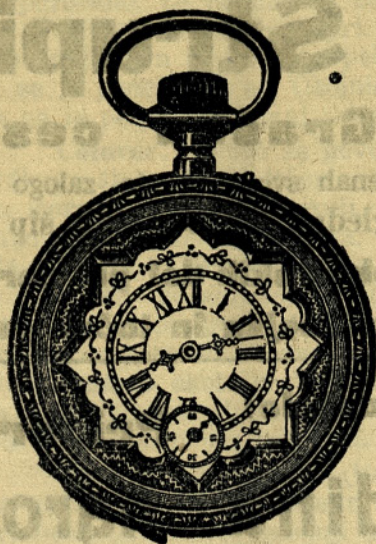
J. N. Šoštaric, Maribor

samo Glavni trg šte. 9

priporoča p. n. občinstvu svojo veliko zalogo svakovrstnega najnovejšega in najmodnejšega blaga iz samo prvih in najboljših tovarn.

z modnim in manufakturnim blagom ter krojaškimi potrebščinami - - -

Postrežba točna in stroga solidna. :: ::

Svoji k svojim!

Urar, očalar in zlatar

Franjo Bureš

Maribor

Tegethoffova cesta 39

perd kolodvorom, priporoča svojo bogato zalogo zlatnine, srebrnine, ur i. t. d. po najnižji ceni.

Gramofone s slovenskimi ploščami, čistim in jasnim glasom iz najboljših tovarn. Priznane najboljše igle za gramofone. Popravila se točno in hitro izvršujejo.

Edina špeciálna tvrdka za katoliška društva.

Društvene znake

v vseh izpeljavah in raznih cenah, kakor tudi častne znake, žeblice za zastave in podobe svetnikov v emailu. — Broše, obeske in častna darila izdeluje in pošilja v zmernih cenah graver

Stanislav Mrkwicka Dunaj VII.

Zieglergasse 67.

Umetni zavod za slikanje na steklo

Maks Tušek : Ljubljana

Sv. Petra nasip št. 7

se priporoča preč. duhovščini in cerkvenim predstojnikom za izdelovanje slikanih cerkvenih oken, in vse v to stroko spadajoča dela po najnižji ceni.

Načrte in proračune na razpolago.

Štefan Strašek

165 **v Celju Kovačeva ulica.**

priporoča svojo zalogo čevljev in izdelovanje čevljev. Velika izbira za gospode : dame in otroke od najfinejše do najcenejše izvršitve.

Gamaše, galoše, raznovrstne domače čevlje, prave juhtne in druge športne čevlje.

TRGOVCI!

Ne pustim potovati ker preveč stane, prodajam pa po ceni ker ne pustim potovati. Obrnite se toraj pisмено ali osebo in zahtevajte vzorčne pošiljke.

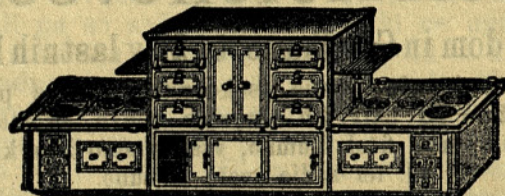
Narodna veletrgovska hiša

R. Stermecki : Celje.

Olje

za razne stroje oddaja tiskarna sv. Cirila v Mariboru 100 kg po 25 K.

Tovarna za peči H. KOLOSEUS
Wels, Goruje Avstrijsko.

Izvrstne in v vsakem oziru nedosegljive peči iz železa, emaila, porcelana, majolike za gospodarstvo, hotele, restavracije itd. — Naprave za kuhinjo s soparom, s plinom in peči na plin. Dobe se v vsaki trgovini, kjer ne, se pošljejo takoj. Zahtevajo se naj „Originalni Koloseus-štedilniki in manj vredni izdelki naj se vračajo. Ceniki zastoj.

Cerkveni in sobni slikar in pleskar

Franjo Horvat

MARIBOR, Kasinogasse šte. 2.

Se priporoča veleč. duhovščini in slavnemu občinstvu za slikanje cerkev, dvoran, sob, društvenih odrov, napisov na steno, deske, plošče in steklo ter za vsa v pleskarsko in slikarsko stroko spadajoča

:: dela :: 53

Postrežba točna :: :: Cene nizke!

Restavracija**Narodni dom**

v Mariboru.

Izborna kuhinja, izvrstna vina kakor: haloško, ljutomersko, dr. Thurnejev muškatelec, mozlec, vinarec, bizeljčan, konjičan itd.

Pivo iz budjeviške češke pivovarne.

Po letu udobno kegljišče. Vrtni paviljon: Sobe za tujce.

Za obilni obisk se priporoča 37

Lojzika Leon.

Spodnještajerska ljudska posojilnica v MARIBORU,

registrovana zadruga z neomejeno zavezo

Stolna ulica št. 6 (med glavnim trgom in stolno cerkvijo).

Hranilne vloge

se sprejemajo od vsakega in se obrestujejo: navadne po 4%, proti 3 mesečni odpovedi po 4%. Obresti se pripisujejo h kapitalu 1. januarja in 1. julija vsakega leta. Hranilne knjižice se sprejemajo kot gotov denar, ne da bi se njih obrestovanje kaj prekinilo. Za nalaganje po pošti se pošlje hranilno polovnico na razpolago (štok kote 92.078). Rentni davek plača posojilnica sama.

Posojila se dajejo

le članom in sicer: na vknjižbo proti papirni varnosti po 4 1/2%, na vknjižbo sploh po 5%, na vknjižbo in poročilo po 5 1/2%, in na osebni kredit po 6%. Nadalje izposojuje na zastave vrednostnih papirjev. Dolgeve pri drugih denarnih zavodih prevzame posojilnica v svojo last proti povrnitvi gotovih stroškov, ki pa nikdar ne presegajo 7 kron. — Prošnje za vknjižbo dela posojilnica brezplačno, stranka plača le koleke.

Uradne ure

se vsako sredo in četrtak od 9. do 12. dopoldne in vsako soboto od 8 do 12 dopoldne, izven ur praznikov. — V uradnih urah se sprejema in izplačuje denar.

Pojasnila se dajejo

in protinje sprejemajo vsak delavnik od 8.—12. dopoldne in od 2.—5. dopoldne